

2013

ALGEMEEN

- 4 Voorwoord algemeen deken Walter Hendriksen
- 5 De algemene raad
- 6 Het college van afgevaardigden
- 6 Het bureau van de Orde

COMMUNICATIE & VOORLICHTING

- 10 De Orde in de media
- 10 De Orde in sociale media
- 12 Interview Bart van Tongeren
- 13 De Orde en de politiek
- 13 Toga-acties
- 14 Jaarcongres “BtheBest@advocaten”
- 15 Gerbrandydebat
- 16 (Online) publicaties

BELEID & REGELGEVING

Toezichtontwikkeling

- 19 Wetsvoorstel Wet positie en toezicht advocatuur
- 19 Toezicht op advocatuur geeft vertrouwen
- 20 Interview Walter Hendriksen
- 21 Landelijk dekenberaad toezicht
- 22 De unit Financieel Toezicht Advocatuur
- 22 Onderzoek derdengelden bij advocaten
- 23 Wet ter voorkoming van witwassen en het financieren van terrorisme

Tuchtrecht

- 24 Tuchtrechtspraak

Procedures

- 25 Commissies civiele cassatieadvocatuur
- 25 Bezwaar en beroep

Kwaliteit en innovatie

- 26 Gefinancierde rechtsbijstand
- 27 Interview Bernard de Leest
- 28 Mediation
- 28 Kwaliteit en innovatie rechtspraak
- 29 Interview Wanda van Kerkvoorden
- 30 Strafrecht (strafrechtelijke wetgeving, raadsman bij politieverhoor, ZSM)
- 31 Interview Bert Fibbe
- 32 Leerstoel Advocatuur
- 33 Keurmerk specialisatieverenigingen
- 33 Commissie ‘Wat is een advocaat?’
- 34 Start nieuwe Beroepsopleiding Advocaten
- 35 Interview Marjan van der List
- 36 Harmonisering lokaal stagebeleid

Bestuurlijke vernieuwing

- 37 Raad van Advies
- 37 Extra AR lid ICT procesinnovatie
- 38 Kennismakingsgesprekken met de nieuw algemeen deken
- 38 Herziening gerechtelijke kaart

Regelgeving

- 39 [Doorlichting Orde-regelgeving](#)
- 40 [Adviescommissie Regelgeving](#)
- 40 [Wetgevingsadvisering](#)
- 41 [Experiment resultaatgerelateerd belonen](#)
- 41 [Artikel 10 VAFI](#)
- 42 [Raad voor Rechtsbijstand](#)

Buitenland

- 43 [CCBE](#)
- 44 [Interview Hans Vogels](#)

TOEZICHT & UITVOERING

- 47 [De uitgifte van de advocatenpas](#)
- 47 [Nummerherkenning](#)
- 48 [Helpdesk](#)
- 49 [BAR](#)
- 49 [Geschillencommissie](#)
- 50 [Centrale Controle Verordeningen](#)
- 51 [Beroepsopleiding oude stijl](#)
- 51 [Erkende opleidingsinstellingen](#)

FINANCIËN & ORGANISATIE

- 54 [Balans](#)
- 55 [Staat van baten en lasten](#)

CIJFERS ADVOCATUUR

- 58 [Totaal aantal advocaten 2013](#)
- 58 [Groei van de balie](#)
- 59 [Aantal advocaten mannen en vrouwen](#)
- 60 [Totaal aantal advocaten per arrondissement](#)
- 61 [Aantal vestigingen van kantoren per arrondissement](#)
- 62 [Verdeling leeftijdsopbouw per arrondissement](#)
- 63 [Aantal advocaten beëdigd in 2013](#)
- 64 [Totaal aantal stagiaires 2013](#)
- 64 [Verdeling stagiaires naar leeftijd](#)
- 65 [Bezwaar en beroep](#)
- 66 [Verzoeken van advocaten en schrappingen van het tableau](#)

Voor u ligt het jaarverslag 2013 van de Nederlandse orde van advocaten met daarin een overzicht van de onderwerpen die de Orde, de Balie en de algemene raad, het afgelopen jaar bezighielden. Het was al met al een bewogen jaar – maar aangezien niemand in een jaarverslag de afgelopen 12 maanden ooit anders noemt, loop ik daarmee het risico dat de lezer denkt ‘dat zal wel.’

Juist daarom wil ik wijzen op de nieuwe en vooral betere beroepsop-leiding, de manier waarop de Balie langs de randen van de toezicht-afgrond heeft gescheurd en de wijze lessen die we hebben opgedaan hoe we in de toekomst de politiek kunnen masseren en de achterban moeten mobiliseren. Allemaal zaken die in het afgelopen jaar speel-den dat daarom het predicaat ‘bewogen’ zeker verdient – niet in de laatste plaats voor mij persoonlijk wegens mijn aantreden in 2013 als landelijk deken.

Maar neemt u het niet alleen van mij aan. Zo behandelt dit jaarverslag ook ontwikkelingen binnen de rechtspraak, de politiek en de maat-schappij die verstreckende gevolgen kunnen hebben en waarbij de Orde in 2013 namens de achterban en de rechtzoekende zich actief opstelde en zijn stem liet horen. Om een paar voorbeelden te noe-men: de geplande bezuinigingen op de gefinancierde rechtsbijstand, de inperking van de rechten van de verdachte in het strafproces en de vergaande maar nog weinig vormgegeven ICT ambities van de rechtspraak.

Uiteraard ga ik hier als deken niet alleen over, maar kan ik op al die vlakken op positieve en vruchtbare wijze samenwerken met mijn alge-mene raadscollega’s, de lokale dekens, de mensen op het landelijk bu-reau van de Orde, de Raad van Advies en onze diverse stakeholders. Ik kijk er dan ook erg naar uit om onze werkzaamheden dit jaar met nog meer energie voort te zetten. Maar eerst wens ik u mede namens hen veel leesplezier met het jaarverslag van de Nederlandse orde van advocaten over het bewogen jaar 2013.

De algemene raad

De algemene raad staat aan het hoofd van de Nederlandse orde van advocaten. De algemene raad treedt op als bestuur van de Orde en houdt het bureau van de Orde in stand.

De algemene raad is in 2013 elf maal formeel in vergadering bijeen gekomen. Daarnaast hebben de leden meermaals per maand onderling (telefonisch) contact met elkaar en/of met medewerkers van het bureau. Tijdens de vergaderingen wordt besloten over benoemingen, nadere regelgeving voor de advocatuur en beleidsvoornemens. Voorts wordt besluitvorming in het college van afgevaardigden voorbereid.

Via deze besluit- en beleidsvorming geeft de algemene raad invulling aan zijn wettelijke taak een behoorlijke uitoefening van de praktijk door advocaten te bevorderen, toe te zien op de naleving van de plichten door advocaten en op te komen voor de belangen van advocaten.

Besluit- en beleidsvorming 2013

Enkele voorbeelden van besluit- en beleidsvorming in 2013 zijn de formalisering van de unit Financieel Toezicht Advocatuur, nummerherkenning en versterking van het toezicht. Voorts heeft de algemene raad zich bezig gehouden met de aanwijzing van de tijdelijke leden van de raden van toezicht in verband met de Wet herziening gerechtelijke kaart, nadere regels omtrent de Beroepsopleiding Advocaten en het Reglement vakbekwaamheidseisen civiele cassatieadvocatuur.

Extern

Naast signalering van de ontwikkelingen tijdens vergaderingen hebben de leden van de algemene raad veel contacten met diverse partners. Voorbeelden hiervan zijn gesprekken met het Openbaar Ministerie, de Dienst Justitiële Inrichtingen en het Korps Landelijke Politie Diensten over nummerherkenning. Daarnaast is een aantal malen met de Raad voor de Rechtspraak gesproken over het project KEI, met de Raad voor rechtsbijstand over de gefinancierde rechtsbijstand en met het ministerie van Veiligheid en Justitie over de versterking van het toezicht. Voorts is de algemene raad aanwezig geweest tijdens het algemeen overleg in het parlement over de gefinancierde rechtsbijstand. Hierover is eveneens meerdere malen gesproken met de besturen van diverse specialisatieverenigingen. De algemene raad houdt ook contacten met de lokale Orden. Zo is in 2013 met diverse raden van toezicht gesproken over de gevolgen van de Wet herziening gerechtelijke kaart, de versterking van het toezicht en de gevolgen van de nieuwe Beroepsopleiding Advocaten. Ten slotte is altijd een afgevaardigde namens de algemene raad aanwezig tijdens het maandelijks dekenberaad.

De samenstelling van de algemene raad is in 2013 meermaals gewijzigd. Zo heeft de deken, J.D. Loorbach, afscheid genomen. Hij is opgevolgd door W.F. Hendriksen. Daarnaast zijn mw. D.J.B. de Wolff en J.T.C. Leliveld opgevolgd door R.A. Fibbe en B.J.M. de Leest. De algemene raad is de vertrokken leden zeer dankbaar voor hun inzet voor de advocatuur en de goede onderlinge samenwerking.

Het college van afgevaardigden

Het college van afgevaardigden stelt verordeningen vast die bindend zijn voor alle advocaten in Nederland, nemen besluiten die hen bij wet of verordening zijn opgedragen en verkiezen onder andere de leden van de algemene raad, diverse besturen en de advocaat-leden in de raden van discipline.

Het college van afgevaardigden is in 2013 vier maal formeel in vergadering bijeen gekomen. Per fractie worden daarvoor voorbereidende vergaderingen georganiseerd. Daarnaast zijn meermaals enkele afgevaardigden per fractie bijeen gekomen met de algemene raad ter voorbereiding van de vergadering met het voltallige college van afgevaardigden.

Enkele voorbeelden van besluitvorming in 2013 door het college van afgevaardigden zijn de benoeming van de nieuwe algemeen deken, enkele leden van de algemene raad en de advocaat-leden van de raden van discipline. Daarnaast heeft het college van afgevaardigden zich bezig gehouden en zich uitgesproken over de verschillende tranches in het kader van de doorlichting regelgeving. Voorts is aangenomen de Verordening experimenteerbepaling resultaatgerelateerd belonen, de Verordening tot wijziging van artikel 10 van de Verordening op de administratie en de financiële integriteit en de begroting 2014.

De (plaatsvervangende) leden in het college van afgevaardigden worden verkozen door alle advocaten in Nederland. De verkiezingen worden per arrondissement georganiseerd. De samenstelling van het college van afgevaardigden is in 2013 gewijzigd als gevolg van de Wet herziening gerechtelijke kaart. Door de samenvoeging van 19 arrondissementen tot 11 arrondis-

sementen moesten nieuwe verkiezingen worden georganiseerd. Door de grotere arrondissementen bestaat elke fractie nu uit zeven afgevaardigden en zeven plaatsvervangers. Het voltallige college van afgevaardigden heeft 77 leden.

Het bureau van de Orde

Binnen **het bureau van de landelijke Orde** wordt met enorme toewijding veel werk verzet. Het bureau heeft de beschikking over ongeveer 56 fte die wordt vervuld door enerzijds academici (overwegend juristen) en anderzijds meer ondersteunende en uitvoerende medewerkers. De werkzaamheden zijn heel divers: van beleidsontwikkeling en voorbereiding van nieuwe regelgeving, het voeren van procedures en het doen van woordvoering tot het uitvoeren van het beleid en regelgeving. Door iedereen wordt de bijzondere rol die de advocatuur in de samenleving heeft, gezien en uitgedragen.

In 2013 vonden diverse ontwikkelingen binnen het bureau plaats:

- de afronding van de reorganisatie van de afdeling beroepsopleiding (de laatste medewerkers hebben inmiddels de Orde verlaten);
- de overgang naar een nieuwe samenwerking met de uitvoeringsorganisatie (CPO/Dialogue);
- het samenstellen van een nieuw MT;
- de oprichting van de Unit financieel toezicht advocatuur en het intensiever faciliteren van het dekenberaad;

- het versterken van social media en lobby door de werving van twee nieuwe medewerkers;
- de bestuursovergang ten behoeve van de nieuwe algemeen deken en drie nieuwe AR-leden.

Ondertussen werd de druk op het toezichtdossier opgevoerd en werden de bezuinigingsplannen op het terrein van gefinancierde rechtsbijstand bekend gemaakt. Met onverminderde energie is het afgelopen jaar gewerkt aan die en ook andere dossiers.

De professionaliseringslag die is ingezet zal verder worden gemaakt over de volle breedte van het bureau. Ondertussen dient een aantal nieuwe dossiers zich al weer aan (digitalisering werkwijze rechterlijke macht/KEI; implementatie nieuwe toezichtmodel).

Het werken voor een beroepsgroep die midden in de maatschappij staat en een belangrijke rol vervult bij een goede rechtsbedeling, geeft betekenis aan ons werk van alledag. Het bureau van de Orde levert graag een bijdrage aan een kwalitatief goede advocatuur, liefst niet door een stortvloed aan regels, maar door maatregelen die zoveel zijn afgestemd op de gewenste praktijkvoering.

INHOUDSOPGAVE HOOFSTUK 1

- 10 De Orde in de media
- 10 De Orde in sociale media
- 12 Interview Bart van Tongeren
- 13 De Orde en de politiek
- 13 Toga-acties
- 14 Jaarcongres "BtheBest@advocaten"
- 15 Gerbrandydebat
- 16 (Online) publicaties

De Orde in de media

Zichtbaarheid in de media is van groot belang voor de advocatuur. De Orde zoekt de media op om standpunten over het voetlicht te brengen en om te werken aan een goede reputatie van de advocatuur. De afdeling communicatie investeert in relaties met journalisten zodat de Orde regelmatig een podium krijgt in de berichtgeving. Daarnaast past de Orde issuemanagement toe om grip te krijgen op incidenten en mogelijke scenario's in de toekomst. In 2013 heeft het proactieve mediabeleid van de Orde geresulteerd in een veelvoud aan artikelen, interviews en reacties in dag- en vakbladen. De mening van de Orde doet ertoe en steeds vaker wordt de Orde geconsulteerd. Zo werd de Orde bijvoorbeeld op 10 november door het programma Buitenhof uitgenodigd om haar visie over het thema **recht op recht** te geven.

De Orde in sociale media

In 2013 zijn sociale media een volwaardig communicatiekanaal voor de Orde geworden. Via Twitter, LinkedIn, Facebook, Google+ en YouTube verspreidt de Orde gericht informatie naar haar achterban, de politiek, de media en het grote publiek. De Orde beschikt inmiddels over het grootste juridische forum van Nederland op LinkedIn met 7.905 leden. Ook op Twitter heeft de Orde nu een nadruk-

Advocaten: Teeven op ramkoers

vrijdag 31 mei 2013, 14:54 (Update: 31-05-13, 15:20)

Vrouwe Justitia

ANP

De Nederlandse Orde van Advocaten is kwaad op staatssecretaris Teeven. De advocaten verwijten hem dat hij blijft vasthouden aan een plan om onafhankelijke toezichthouders aan te stellen, terwijl zij het daar zeer mee oneens zijn.

Teeven en de advocaten zijn al een jaar in overleg over het toezicht op de advocatuur, maar de staatssecretaris zou deze week de deur hebben dichtgeslagen.

'Eigen vlees keuren'

Teeven wil dat er onafhankelijke toezichthouders worden aangesteld. Nu wordt het toezicht gedaan door advocaten, die oordelen over het handelen van hun collega's.

"Het kan niet zo zijn dat de slager zijn eigen vlees keurt", zei de staatssecretaris daar eerder over. Hij blijft bij dat standpunt en stuurt hierover binnenkort een brief aan de Kamer.

Hij zegt dat hij daarin tegemoet komt aan een aantal wensen van de advocaten, maar dat de kern van zijn voorstel blijft staan. Dat betekent dat er ook voor de advocaten, net als eerder voor de notarissen, "een modern, transparant stelsel van toezicht" komt.

Overheidsstempel

Daarmee ligt Teeven "op ramkoers", stelt de Nederlandse Orde van Advocaten. De beroepsorganisatie vindt dat "de vertrouwelijkheid en onafhankelijkheid van de advocatuur wordt bedreigd".

Zij gaan ervan uit dat het nieuwe toezicht een overheidsstempel gaat dragen. Jurist Docters van Leeuwen reageert: "Kennelijk telt 30 jaar toezichtervaring niet mee en blijft men hardnekkig vasthouden aan een staatkundig en organisatorisch gedrocht."

Teeven past bezuinigingsplan aan

donderdag 14 nov 2013, 17:50 (Update: 14-11-13, 18:31)

Eerder veranderde Teeven ook al het masterplan voor het gevangeniswezen na protesten

ANP

Staatssecretaris Teeven van Justitie past opnieuw een bezuinigingsplan aan. In overleg met de Orde van Advocaten zal hij de scherpe kantjes van de bezuinigingen op de gefinancierde rechtsbijstand afhalen.

Dat heeft hij vandaag beloofd aan de Tweede Kamer. Het beoogde bezuinigingsbedrag van 65 miljoen euro moet wel worden gehaald.

Nieuw tariefsysteem

Teeven bestudeert alternatieven die hem door de Tweede Kamer en de advocatuur zijn aangedragen.

Hij overweegt een nieuw tariefsysteem waardoor de pijn van de bezuinigingen beter verspreid zal zijn. Hij verwacht volgende week meer duidelijkheid te kunnen geven.

Protest

Voor het gebouw van de Tweede Kamer protesteerden vandaag opnieuw ruim honderd advocaten tegen de bezuinigingen.

[Maandag](#) staakten enkele honderden advocaten in het hele land. Zij zijn bang dat door de bezuinigingen gespecialiseerde advocatenkantoren failliet gaan. Ook vrezen ze dat het voor de lagere en middeninkomens onbetaalbaar wordt om naar de rechter te gaan.

Eerder veranderde Teeven het masterplan voor het gevangeniswezen na protesten. Toen verlaagde hij het bezuinigingsbedrag met 69 miljoen euro en werden 1400 banen gespaard.

kelijke aanwezigheid, met meer volgers (5.444) dan bijvoorbeeld Advocatie, Mr_Online, Recht.nl en de meeste justitiewoordvoerders in de Tweede Kamer.

Maar sociale media zijn tweerichtingsverkeer; de Orde is sinds 2013 ook bereikbaar voor vragen van burgers én advocaten. Deze verzoeken worden in nauwe samenwerking met de helpdesk beantwoord. Ook heeft de Orde meerdere keren sociale media ingezet om meningen en/of informatie bij de achterban in te winnen, bijvoorbeeld bij het bepalen van het thema van het jaarcongres en om casussen te verzamelen in de campagne tegen de bezuiniging op de rechtsbijstand.

Tot slot monitort de Orde alle sociale media-kanalen op zoek naar nieuws en wetenswaardigheden over de advocatuur in het algemeen en deelt deze met de achterban wanneer toepasselijk. De informatie die deze monitoring oplevert is daarnaast een belangrijk extra middel voor de beleidsadviseurs.

2013 was een jaar van opbouwen, waarin de Orde hard heeft gewerkt om sociale media in te bedden in de organisatie en aandacht te genereren voor haar tweets en postings. Vooruitkijkend naar 2014 hoopt de Orde dit voort te zetten en nog meer nuttige signalen via sociale media te geven en ontvangen.

De meest gelezen tweet van 2013:

De eerste bekendmaking van de nieuwe bezuinigingsronde in de gefinancierde rechtsbijstand

De meest gelezen Facebookpost van 2013:

De 'stripact' van Gerard Spong tijdens het Gebrandydebat

Resultaatgericht communiceren

INTERVIEW

Bart van Tongeren

Een bevlogen jaar waarin de afdeling communicatie van de Orde zijn waarde dubbel en dwars heeft bewezen. Dat zegt Bart van Tongeren, portefeuillehouder communicatie, over de periode die uitmondde in een nieuw wetsvoorstel waarin staatssecretaris Fred Teeven afzag van het invoeren van staatstoezicht op de advocatuur. 'De mensen van communicatie hebben niet alleen advocaten voortdurend geïnformeerd over wat er speelde, maar zijn ook een strategie gaan ontwikkelen om Teeven te bewegen zijn plannen aan te passen. En dat mobiliseren van de achterban en stakeholders en het druk uitoefenen op Den Haag heeft tot een voor de Orde bevredigend resultaat geleid.'

Maar niet alleen in het toezichtdebat was de hand van de afdeling communicatie zichtbaar, aldus Van Tongeren. 'Iets vergelijkbaars deed zich in oktober voor toen de plannen om te bezuinigen op de gefinancierde rechtsbijstand bekend werden. Direct werd er een plan van aanpak gemaakt om de maatschappelijke en politiek druk op te voeren. En wat men niet mag vergeten: deze zaken komen bovenop de gewone communicatiewerkzaamheden, zoals het jaarcongres van de Orde. Vorig jaar hebben we daarvoor ook nog eens voor een andere opzet gekozen en ook dat, zo bleek uit de evaluatie, was een groot succes.'

De Orde en de politiek

In 2013 zijn de contacten met de politiek en de ministeries verder geïntensiveerd en is de zichtbaarheid van de Orde op het Binnenhof vergroot. De Orde mengt zich nu vaker en op het juiste moment in actuele dossiers en discussies die het recht en de advocatuur aangaan.

De Orde streeft ernaar om blijvend contact te onderhouden met alle politieke partijen, zowel in de Eerste als in de Tweede Kamer. Op deze manier kunnen de standpunten van de Orde en de politieke partijen beter en tijdig worden uitgewisseld.

In 2013 heeft de Orde herhaaldelijk aandacht gevraagd voor de visie van de Orde op **de rechtsbijstand**, toezicht, griffierechten en de vele wetsvoorstellen die worden uitgebracht.

Het jaar heeft zich ook gekenmerkt door het **verzet van de Orde** tegen het wetsvoorstel positie en toezicht advocatuur en de gevolgen voor de vertrouwelijkheid van de cliëntdossiers. In januari 2014 is staatssecretaris Teeven tot een **vierde nota van wijziging** gekomen, waarmee aan de principiële bezwaren van de Orde is tegemoetgekomen.

Toga-acties

Onverdeeld heeft de advocatuur laten zien dat bezuinigen op gefinancierde rechtsbijstand op grote weerstand kunnen rekenen. Schiphol, Amsterdam en Den Haag waren het decor van demonstrerende advocaten. De toga-acties hebben veel media-aandacht gekregen en tijdens een manifestatie op het Plein in Den Haag op 14 november hebben justitiewoordvoerders van de Tweede Kamerfracties, staatssecretaris Teeven en algemeen deken Walter Hendriksen het woord genomen. De Orde heeft duidelijk haar standpunt laten horen.

Bezuinigen op het stelsel staat gelijk aan een inperking van de toegang tot het recht waar de rechtzoekende nu en in de toekomst veel van gaat merken.

Het actieplatform **rechtsbijstandjuistnu.nl** dient als platform voor opiniestukken, mediaberichten brieven en discussies over de plannen. De Orde heeft steun gekregen van bondgenoten zoals de Consumentenbond, Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak en het College voor de Rechten van de Mens voor de campagne-website. Het brede verzet tegen de bezuinigingen zal aan weinigen voorbij zijn gegaan.

Jaarcongres 2013 'BtheBest@advocaten. Laat het zien!'

Op vrijdag 27 september 2013 heeft het jaarcongres van de Orde plaatsgevonden in theater 't Spant in Bussum. Ruim 600 advocaten namen deel aan het middagevent met onder meer vakinhoudelijke sessies grotendeels georganiseerd door specialisatieverenigingen.

Het aantal jonge advocaten onder de deelnemers was dit jaarcongres hoog, mede door de inzet van de Stichting Jonge Balie Nederland met een eigen sessie over gedragsrechtelijke dilemma's. De algemeen deken, Walter Hendriksen, sprak in zijn dekenrede over actualiteiten zoals de dossiers toezicht en gefinancierde rechtsbijstand. Hierna vond een feestelijke uitreiking plaats van het **Keurmerk Specialisatieverenigingen**. Na de twee deelsessierondes is de dag plenair afgesloten met een prikkelend slotdebat onder leiding van Paul van Liempt met de debaters: Wim Anker, Margot Trappenburg en Frank de Grave. De discussie raakte de zaal, gezien het grote aantal deelnemers dat zich in het debat mengde. Bij de borrel is hier nog uitgebreid over nagepraat.

Gerbrandydebat

Het Gerbrandydebat op 13 november, een jaarlijks terugkerend evenement van de Orde, stond in het teken van écht onafhankelijk toezicht en toegang tot het recht.

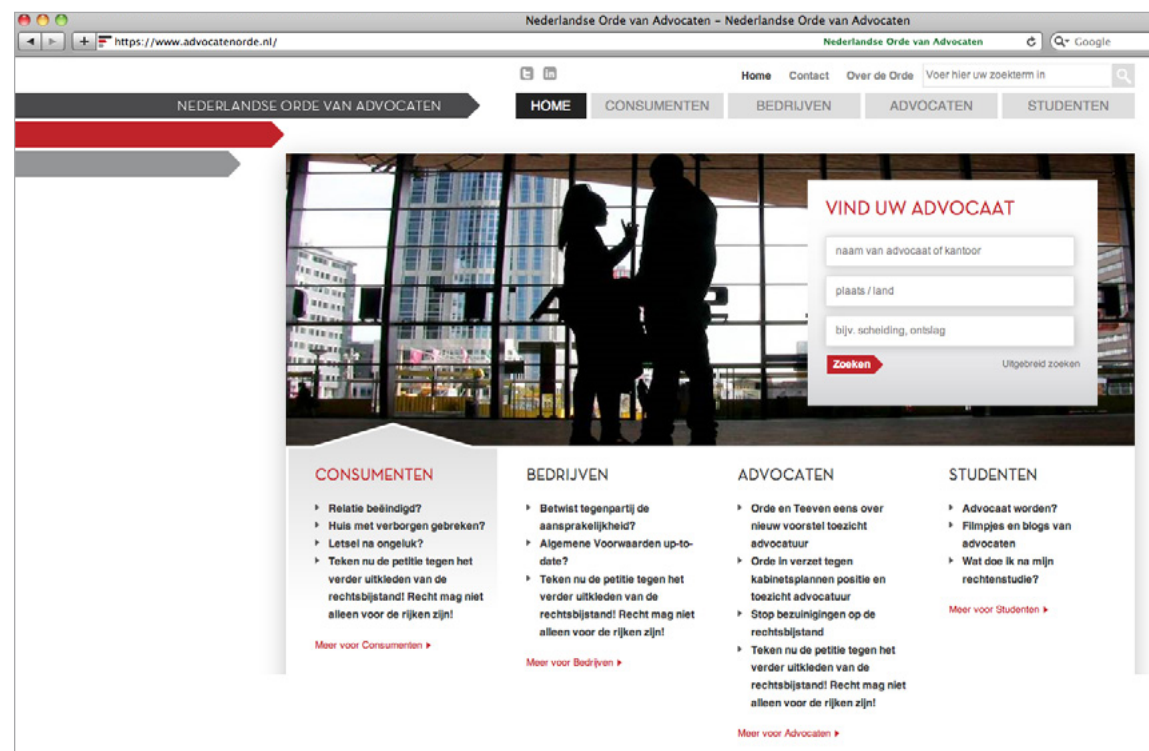
Het debat is een evenement waarbij politici en advocaten debatteren over onderwerpen op het snijvlak van advocatuur en politiek. Justitiewoordvoerders Jeroen Recourt (PvdA) en Ard van der Steur (VVD) gingen in een verhitte Literaire Sociëteit de Witte in Den Haag het debat aan met Cees Korvinus en Peter Plasman. Het debat werd geladen door een scherpe lezing van strafrecht advocaat Gerard Spong die vroeg om een minuut stilte ter nagedachtenis aan de rechtsstaat en strafrechtadvocatuur. Het debat kon rekenen op actieve deelname uit de zaal en er werden schrijnende voorbeelden uit de praktijk bediscussieerd. Ook de politici waren onder de indruk van de reacties en benadrukten dat de toegang tot het recht behouden moet blijven. **Het Gerbrandydebat** heeft in de media veel aandacht gekregen en kan rekenen op een inspirerend vervolg in 2014.

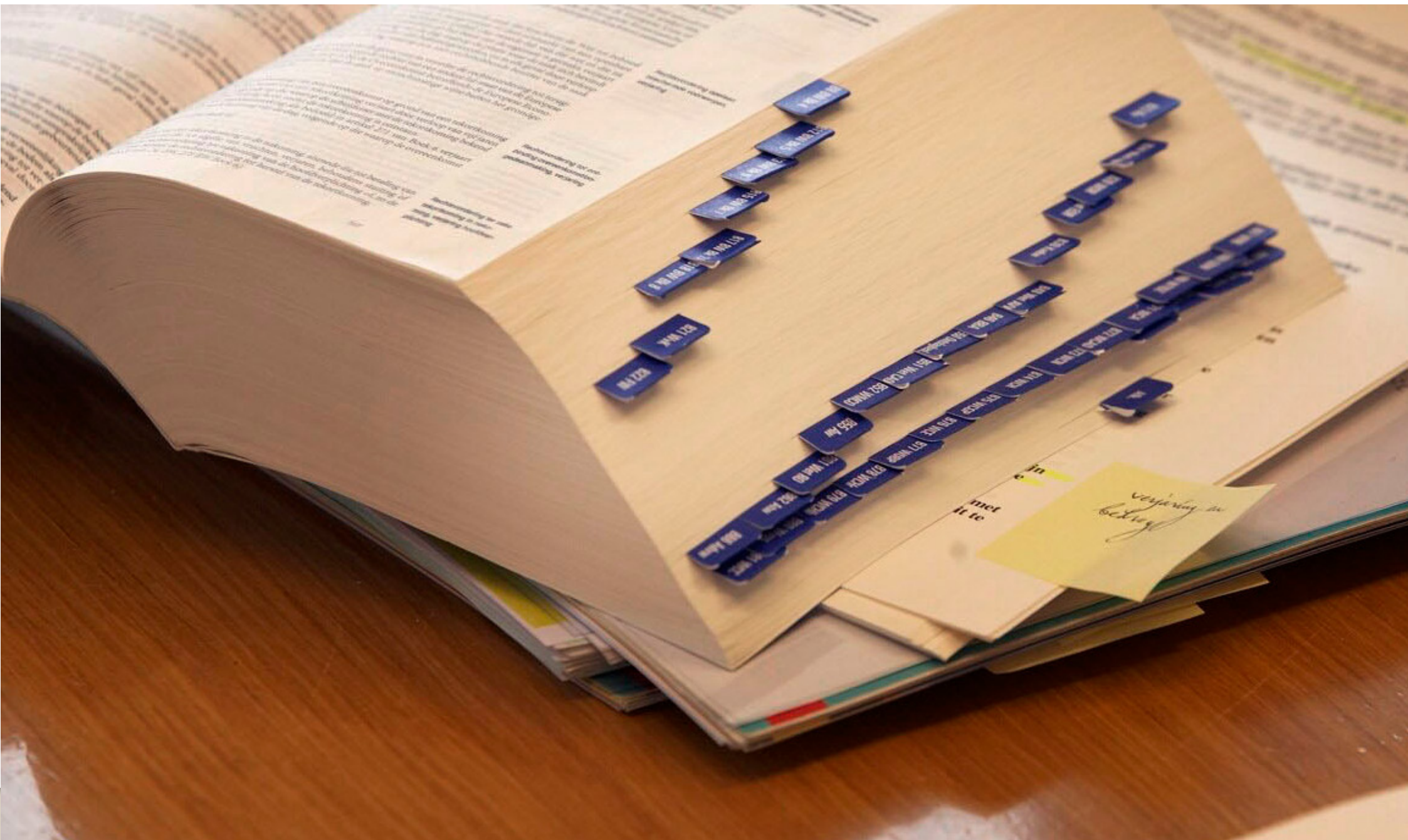

(Online) publicaties

In 2013 heeft de Orde de 17e uitgave van het Vademecum Advocatuur uitgebracht in boekvorm. In dit jaar is ook een vernieuwing aangebracht op de Ordewebsite, waar de nieuwe **juridische databank** toegang geeft tot alle digitale wet- en regelgeving, wetgevingsadviezen en diverse disciplinaire uitspraken.

De digitalisering heeft zich doorgezet naar het **online jaarverslag** en de **informatiebrochures voor rechtszoekenden** die alleen nog maar online beschikbaar worden gesteld. Met enige regelmaat heeft de Orde e-mail nieuwsbrieven verstuurd om de Balie te informeren over actuele zaken.

COMMUNICATIE & VOORLICHTING**BELEID & REGELGEVING**TOEZICHT & UITVOERINGFINANCIËN & ORGANISATIE

INHOUDSOPGAVE HOOFSTUK 2

Toezichtontwikkeling

- 19 Wetsvoorstel Wet positie en toezicht advocatuur
- 19 Toezicht op advocatuur geeft vertrouwen
- 20 Interview Walter Hendriksen
- 21 Landelijk dekenberaad toezicht
- 22 De unit Financieel Toezicht Advocatuur
- 22 Onderzoek derdengelden bij advocaten
- 23 Wet ter voorkoming van witwassen en het financieren van terrorisme

Tuchtrecht

- 24 Tuchtrechtspraak

Procedures

- 25 Commissies civiele cassatieadvocatuur
- 25 Bezwaar en beroep

Kwaliteit en innovatie

- 26 Gefinancierde rechtsbijstand
- 27 Interview Bernard de Leest
- 28 Mediation
- 28 Kwaliteit en innovatie rechtspraak
- 29 Interview Wanda van Kerkvoorden
- 30 Strafrecht (strafrechtelijke wetgeving, raadsman bij politieverhoor, ZSM)
- 31 Interview Bert Fibbe

- 32 Leerstoel Advocatuur
- 33 Keurmerk specialisatieverenigingen
- 33 Commissie 'Wat is een advocaat?'
- 34 Start nieuwe Beroepsopleiding Advocaten
- 35 Interview Marjan van der List
- 36 Harmonisering lokaal stagebeleid

Bestuurlijke vernieuwing

- 37 Raad van Advies
- 37 Extra AR lid ICT procesinnovatie
- 38 Kennismakingsgesprekken met de nieuw algemeen deken
- 38 Herziening gerechtelijke kaart

Regelgeving

- 39 Doorlichting Orde-regelgeving
- 40 Adviescommissie Regelgeving
- 40 Wetgevingsadvisering
- 41 Experiment resultaatgerelateerd belonen
- 41 Artikel 10 VAFI
- 42 Raad voor Rechtsbijstand

Buitenland

- 43 CCBE
- 44 Interview Hans Vogels

Toezichtontwikkeling

Wetsvoorstel Wet positie en toezicht advocatuur

Het wetsvoorstel Wet positie en toezicht advocatuur is begin april 2014 aangenomen door de Tweede Kamer (Kamernummer 32382). De staatssecretaris heeft na goed overleg met de Orde besloten tot **aanpassing van het wetsvoorstel** waarmee principiële bezwaren van de Orde tegen het voorstel worden weggenomen.

Daar leek het in 2012 in eerste instantie niet op. De tweede nota van wijziging bij het wetsvoorstel (32382, nr. 10) beoogde een door de overheid gecontroleerd college van toezicht te introduceren dat eindverantwoordelijk zou worden voor het toezicht op de advocatuur. De lokale dekens zouden dan toezicht uitoefenen onder verantwoordelijkheid van dit nieuwe college van toezicht. Daarnaast zouden klachten niet meer bij de deken ingediend moeten worden, maar rechtstreeks bij de tuchtrechter. De Orde heeft zich verzet tegen deze plannen, in eerste instantie zonder resultaat.

De derde nota van wijziging die in de zomer van 2013 naar de Tweede Kamer is gestuurd wijzigde het wetsontwerp op onderdelen, maar de grootste bezwaren van de Orde bleven overeind. De Orde is zich in 2013 blijven verzetten tegen delen van het wetsvoorstel en heeft op vele fronten een actieve lobby gevoerd. Daarnaast hebben de lokale dekens samen met het bureau van de Orde hard gewerkt om het bestaande toezicht te versterken en te professionaliseren.

Eind 2013 is door de heer Hoekstra een positief oordeel uitgesproken over al deze inspanningen. Tegelijkertijd is de Orde in gesprek gebleven

met de staatssecretaris. Dit overleg heeft geresulteerd in de vierde nota van wijziging die op 20 januari 2014 naar de Tweede Kamer is gestuurd (32382, nr. 18).

Toezicht op advocatuur geeft vertrouwen

Op 16 december 2013 presenteerde mr. R.J. (Rein Jan) Hoekstra de resultaten van zijn onderzoek in 2013 naar het toezicht op de advocatuur.

De heer Hoekstra onderzoekt sinds 2012 op verzoek van de algemene raad de kwaliteit, integriteit en objectiviteit van het toezicht op advocaten. Hoekstra heeft geconcludeerd dat de Orde de omslag in het toezicht die in 2012 is ingezet, in 2013 heeft doorgezet en gemaakt. Daarmee heeft de Orde, aldus Hoekstra, een gedegen en helder perspectief geboden op zichtbaar en consistent toezicht, met name voor het financiële toezicht (**unit FTA**), **kenniscentrum Wwft**, (verkenkend onderzoek Wwft), het proactieve toezicht, de kwaliteitsbewaking en de verantwoording.

De algemene raad voelt zich gesteund door de conclusie dat het op de goede weg is met het verbeteren en versterken van het toezicht. Hoekstra zal ook in 2014 onderzoek blijven doen naar het toezicht op de advocatuur.

Meer informatie is te vinden op www.toezichtadvocatuur.nl.

Toezicht

INTERVIEW

Walter Hendriksen

Dat er begin 2014 een streep door de staatstoezichtplannen kon worden gezet, is te danken aan het harde werk van het hele bureau van de Orde, de lokale deken en zijn voorganger in het afgelopen jaar, aldus Walter Hendriksen, algemeen deken. 'Vanaf het moment dat staatssecretaris Fred Teeven aantrad, was duidelijk dat hij voorstander was van extern toezicht op dossierniveau. Dat hij - na veel gesprekken - op andere gedachten is gebracht, is een enorme winst waarvoor ook de staatssecretaris respect verdient. Ook de steun die we daarbij kregen vanuit de Eerste en Tweede Kamer - met uitzondering van de regeringsfracties - en de Rechtspraak heeft eraan bijgedragen dat we tevreden kunnen zijn met het resultaat.' Zo blijven de lokale deken verantwoordelijk voor het toezicht op dossierniveau, wordt de landelijk deken voorzitter van het College van toezicht en komt er een blik van buiten af. 'Precies zoals wij het bepleit hadden,' aldus Hendriksen, die de parlementaire behandeling dan ook 'met vertrouwen' tegemoet ziet.

Daarnaast geeft de strategie en de aanpak van de Orde ten aanzien van het toezichtdossier goede hoop voor later. 'De *sense of urgency* die hierbij kwam kijken, is door de Balie goed gevoeld en in daden omgezet. En dat lobbyen is lastig omdat je namelijk nooit weet welke gevolgen je lobbyactiviteiten hebben. Maar wat we wel met zekerheid kunnen zeggen, is dat als je niets doet er ook niets gebeurt. Die wetenschap kan goed van pas komen in de toekomst.'

Toezichtontwikkeling

Landelijk dekenberaad toezicht

Het landelijk dekenberaad toezicht (dekenberaad) bestaat uit de elf lokale dekenberaden die gezamenlijk tot taak hebben het toezicht en de klachtbehandeling te harmoniseren. Daartoe vergadert het dekenberaad maandelijks.

De agenda van het dekenberaad werd in 2013 voornamelijk bepaald door twee hoofdonderwerpen: het jaarplan 2013 met de speerpunten van het geharmoniseerde toezichtbeleid en de aanbevelingen uit de eindrapportage over 2012 van de interim rapporteur toezicht advocatuur.

Het dekenberaad heeft zich in 2013 met veel energie ingezet op de bestendiging en uitwerking van de gemaakte toezichtafspraken én op het zichtbaar maken van de resultaten van dat werk. Zo heeft het dekenberaad de twaalf speerpunten uit het jaarplan uitgewerkt en geïmplementeerd in de toezichtpraktijk. Er is een toezichtstrategie opgesteld, er is onderzoek verricht naar de kwaliteit van de advocatuurlijke dienstverlening in asiel- en vreemdelingenzaken, de unit financieel toezicht is opgezet en per 1 januari 2013 is het kenniscentrum Wwft operationeel.

Bij deze werkzaamheden wordt het dekenberaad ondersteund door beleidsmedewerkers van de Orde. De Orde ondersteunt het (voorzitterschap van) het dekenberaad zowel beleidsinhoudelijk, financieel, als procesmatig en voert het secretariaat van het dekenberaad. Daarnaast schuiven beleidsmedewerkers van de Orde aan bij het overleg van de adjunct-secretarissen om zo de afstemming tussen dekenberaad en adjunctenoverleg te bewaken. Verder verzorgt de Orde cursussen voor de raden van toezicht en bureaumedewerkers van de lokale ordes.

Toezichtontwikkeling

De unit Financieel Toezicht Advocatuur (unit FTA)

De unit FTA is sinds 1 april 2013 operationeel binnen het bureau van de landelijke Orde. De medewerkers van de unit FTA oefenen onder verantwoordelijkheid van de dekens financieel toezicht uit. Dit toezicht is proactief en risico georiënteerd. Het is de ambitie van de unit FTA om een substantiële bijdrage te leveren aan het uitvoeren van onderzoeken door of namens de dekens en om daarmee een effectieve bijdrage te leveren aan het proactieve toezicht.

Tot nu toe bestaat de unit uit twee van de beoogde zes medewerkers; dit past binnen het door de algemene raad beoogde groeimodel. In de periode 1 april – 31 december 2013 heeft de unit 44 onderzoeken uitgevoerd. Het gaat hierbij om deskresearch bij 25 kantoren, 15 onderzoeken bij advocatenkantoren naar aanleiding van concrete signalen en 4 reguliere onderzoeken.

Daarnaast zijn de medewerkers van de unit FTA door de voorzitter van de raad van discipline benoemd als rapporteur op grond van artikel 60c van de Advocatenwet. Een aantal benoemingen als rapporteur is nog voorzien. In november 2013 is het plan om **Wwft- onderzoeken** te doen - bij de daartoe geselecteerde advocatenkantoren - goedgekeurd door de lokale dekens. Het onderzoek start begin 2014.

Onderzoek derdengelden bij advocaten

De unit FTA heeft naast de reguliere onderzoeken in 2013 een verkennend onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van de stichting derdengelden. Per arrondissement zijn vier kantoren aselekt geselecteerd. Doel van dit onderzoek was:

- te inventariseren of sprake was van risico's met betrekking tot het gebruik van de bankrekeningen van de stichting derdengelden en te bepalen welke actie dan gewenst is;
- het bewustzijn met betrekking tot de derdengelden te vergroten;
- en het in kaart brengen van mogelijke risico's.

Bij 44 advocatenkantoren heeft de unit onderzoek gedaan naar de stichting derdengelden.

Kort samengevat luiden de conclusies van de unit FTA:

- de medewerking van de kantoren is constructief en het onderzoek wordt door de kantoren als waardevol ervaren;
- de betaalprocedure van de stichting derdengelden is bij een aantal kantoren kwetsbaar omdat de risico's veelal worden onderschat;
- de procedurele aspecten van het beheer van derdengelden worden door de kleinere kantoren als onevenredig zwaar ervaren, zeker daar waar het aantal mutaties beperkt is;
- het is niet noodzakelijk om alle kantoren te verplichten een verklaring van een openbare accountant inzake de stichting derdengelden in te dienen bij de deken.

Toezichtontwikkeling

Wet ter voorkoming van witwassen en het financieren van terrorisme (Wwft)

Op het terrein van **de Wet ter voorkoming van witwassen en het financieren van terrorisme (Wwft)** zijn enkele belangrijke ontwikkelingen geweest bij de Orde.

Op 1 januari 2013 is het kenniscentrum Wwft geopend. Dit betreft een initiatief van de algemene raad en wordt financieel ondersteund. Dit kenniscentrum is gevestigd bij de Haagse orde van advocaten. Het kenniscentrum werkt onder verantwoordelijkheid van de Haagse en de Amsterdamse deken en dient als vraagbaak voor de dekenen als toezichthouder en voor advocaten die in hun dagelijkse praktijk te maken hebben met de Wwft.

In november 2013 is het plan van aanpak van de unit FTA voor een verkennend onderzoek door de lokale dekenen omarmd. Aan het einde van het eerste kwartaal van 2014 zullen de resultaten worden gepresenteerd. Door de Europese Commissie wordt de vierde witwasrichtlijn voorbereid. De ontwikkelingen op dit vlak zijn in 2013 nauwkeurig door de Orde bijgehouden.

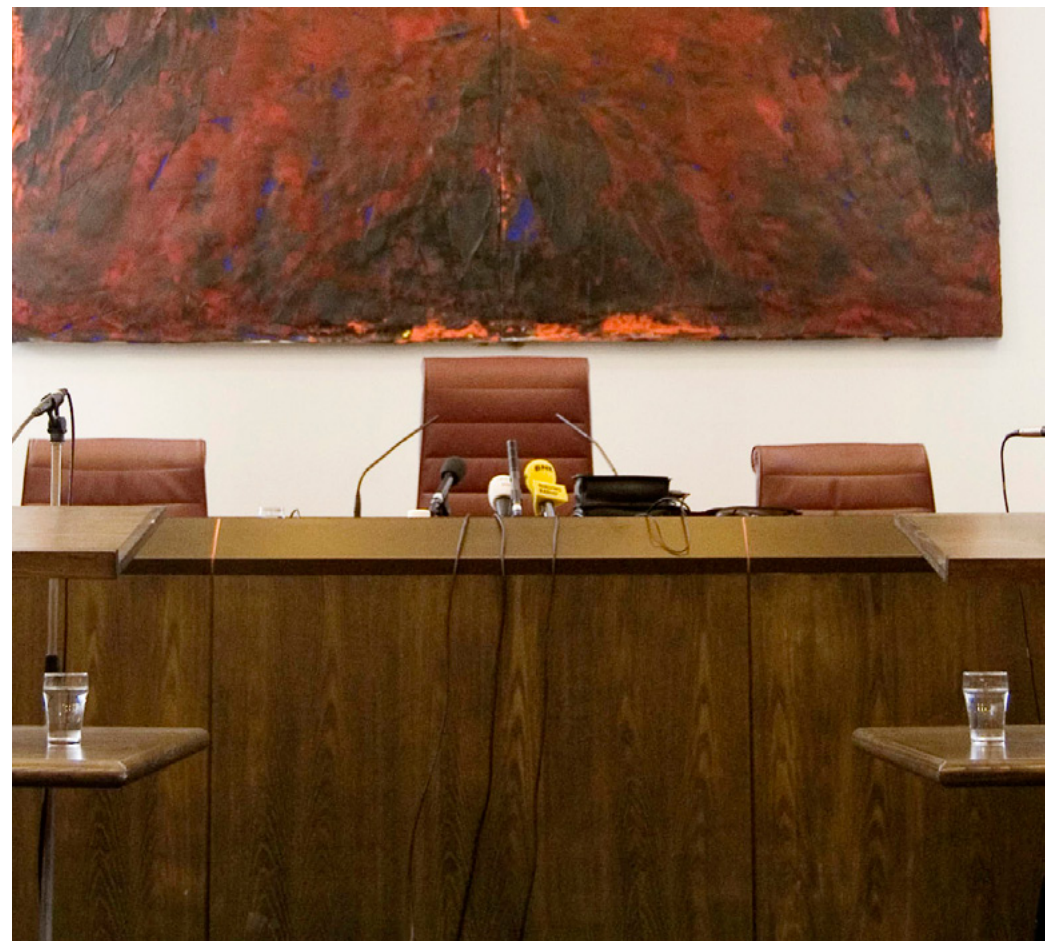

Tuchtrecht

Tuchrechtspraak

Medio 2013 heeft het ministerie van Veiligheid en Justitie afgelopen jaar een wetsontwerp in consultatie gegeven waarin wordt voorgesteld de kosten van toezicht en tuchtrechtspraak op termijn volledig voor rekening van de Nederlandse orde van advocaten te laten komen. De Orde heeft in reactie hierop onder meer aangegeven dat de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het advocatentuchtrecht ook vraagt om gezamenlijke financiering. Daarbij is voorop gesteld dat het principieel onjuist is als de advocatuur zou moeten betalen voor de inzet van leden van de rechterlijke macht.

In april 2013 heeft de hoogste tuchtrechter, het hof van discipline, de meervoudige schrapping van een bekende Amsterdamse strafpleiter bekrachtigd. Het hof rekende hem onder meer het aanvaarden van contante betalingen aan. Het hof van discipline sprak in nog een aantal andere zaken de zwaarste sanctie uit, zoals tegen een advocaat die een verboden 'no cure no pay'-afpraak had gemaakt. Ook volgde schrapping voor een advocaat wegens het voeren van kansloze procedures en de proceskosten daaruit voor rekening van klager laten en in het geval waarin de advocaat toevoegingen heeft aangevraagd en gedeclareerd voor zaken waarin hij niet daadwerkelijk rechtsbijstand heeft verleend. In vrijwel alle gevallen staan de klachten niet op zichzelf maar acht het hof dat het niet verantwoord is dat verweerder de praktijk als advocaat nog langer uitoefent. Een volledig overzicht van de in 2013 opgelegde maatregelen en overige door de tuchtrechter behandelde zaken zal binnenkort worden gepubliceerd op de website van de **raden van discipline** en het **hof van discipline**.

Procedures

Commissies civiele cassatieadvocatuur

Met de inwerkingtreding van de Wet versterking cassatierechtspraak is ook de **Verordening vakbekwaamheidseisen civiele cassatieadvocatuur** per 1 juli 2012 in werking getreden. Achterliggende gedachte is dat met een kwalitatief goede cassatieadvocatuur een bijdrage wordt geleverd aan de versterking van de cassatierechtspraak.

Voor de behandeling van een zaak in cassatie gelden eigen regels die een bijzondere deskundigheid vergen van de bij de Hoge Raad optredende advocaat. Niet alleen zal de advocaat bedreven dienen te zijn in de cassatietechniek, maar ook moet hij beschikken over diepgaande kennis van het materiële recht, het procesrecht en over een ruime proceservaring. Hiervoor moet de advocaat een examen afleggen.

Van de 26 in 2012 en 2013 afgelegde examens werden er 18 met een positief resultaat afgelegd.

De score voor de proeve van bekwaamheid was aanmerkelijk beter: 23 kandidaten waarvan er slechts één zakte.

De huidige regelgeving laat inschrijving als cassatieadvocaat bij de Hoge Raad niet toe waar het betreft advocaten die kantoorhouden op de BES-eilanden. Als gevolg daarvan werd de (voorlopige) inschrijving van een advocaat bij de Hoge Raad geweigerd. Het tegen de weigering ingestelde beroep bij het hof van discipline werd ongegrond verklaard.

Meer informatie in **het jaarverslag** van de commissie vakbekwaamheidseisen civiele cassatieadvocatuur.

Bezwaar en beroep

Over het geheel gezien is ten opzichte van 2012 het aantal bezwaar- en beroepszaken redelijk constant.

Opvallend is dat het aantal Curatoriumberoepen is gehalveerd, terwijl het aantal administratieve beroepen is verdubbeld. Bij de laatste categorie wordt aangetekend dat er appellanten zijn die meer dan één keer administratief beroep hebben ingesteld. De meeste beroepen hadden betrekking op de weigering goedkeuring van het (buiten)patronaat, gevolgd door beroepen die zijn gebaseerd op de Samenwerkingsverordening 1993, veelal naamgevingskwesties.

Nieuw waren twee beroepen, betrekking hebbend op de voor herintreders geldende eis dat zij extra opleidingspunten moeten behalen om hun kennis weer op pijl te brengen.

In 2012 werd 33% van de beroepen gegrond verklaard, in 2013 slechts 13%. Het ongegrond verklaren van het administratief beroep was in 2012 33% en in 2013 51%. Meer cijfers **bezwaar en beroep** achterin dit verslag.

Naar aanleiding van de beslissing van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, **nr. 201207342/1/A2**, is in 2013 een ingrijpende wijziging doorgevoerd in de afhandeling van de bezwaar- en beroepschriften van stagiaires tegen beslissingen van de examencommissie. De Afdeling heeft bepaald dat met de bezwaarmogelijkheid bij de Examencommissie een (ongeoorloofde) vierde rechtsgang werd gecreëerd.

Als gevolg van deze beslissing werd een substantiële stijging van het aantal zaken bij **het curatorium** voorzien. Daarom is besloten medewerkers aan te trekken die de afhandeling van de beroepschriften tot en met het concipiëren van de conceptbeslissingen voorbereiden.

Kwaliteit & innovatie

Gefinancierde rechtsbijstand

2013 heeft in het teken gestaan van het doorvoeren van bezuinigingen enerzijds en het aankondigen van nieuwe bezuinigingen vanuit het ministerie van Veiligheid en Justitie anderzijds.

De Orde staat voor de toegang tot het recht en behartigt daarin de belangen van rechtzoekenden (potentieel 36% van de Nederlandse bevolking) en advocaten (7000 advocaten verlenen rechtsbijstand op toevoegingsbasis).

De aankondiging van de staatssecretaris van V&J op 12 juli 2013 dat opnieuw zal worden bezuinigd op het stelsel en wel met een bedrag van 85 miljoen, heeft tot grote verontwaardiging geleid bij rechtzoekenden, advocaten en andere maatschappelijke partijen (zoals de rechtspraak, vakbonden en consumentenorganisaties). De Orde heeft zich nadrukkelijk ingespannen om de publieke opinie en de politiek te mobiliseren. Zo heeft de Orde haar protest geuit via de media (o.a. Buitenhof, NRC, Financieel Dagblad, BNR, Advocatenblad) en veelvuldige ontmoetingen gehad met Tweede Kamerleden. Daarnaast heeft de Orde zich ook in de Eerste Kamer stevig tegen de verdere aantasting van de toegang tot het recht uitgesproken; daarbij gaat het overigens niet alleen over de afbraak van het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand maar ook over de verdere verhoging van griffierechten.

Op de actiewebsite van de Orde, www.rechtsbijstandjuistnu.nl zijn alle relevante documenten beschikbaar. Ook voor 2014 wordt onverkort op dit belangrijke thema ingezet door de Orde.

Zorgen om gefinancierde rechtsbijstand

INTERVIEW

Bernard de Leest

Tijd om aan zijn nieuwe functie in de algemene raad te wennen toen hij in september verkozen werd als portefeuillehouder toegang tot het recht was Bernard de Leest nauwelijks gegund. Staatssecretaris Fred Teeven had kort daarvoor aangekondigd 85 miljoen euro op de gefinancierde rechtsbijstand te willen bezuinigen en de Orde was al volop bezig daartegen in het geweer te komen. 'Er was kort daarna een hoorzitting hierover in de Tweede Kamer gepland. Ik kon meteen meeschrijven aan het *position paper* over dit dossier en dat namens de Orde toelichten. Dat betekende veel gesprekken met politici en ambtenaren, met bestuursleden van de specialisatieverenigingen en de Belangenvereniging voor Ondernemende Advocaten,' aldus De Leest. Hoewel hij gespecialiseerd is in het bestuursrecht, vielen die wittebroodsweken 'de sociaal advocaat in hart en nieren' niet mee. 'Ik ben weliswaar goed bekend met de dossiers, maar hoezeer je je best ook doet, uiteindelijk blijft het een politiek proces.'

Niet dat De Leest, die bij zijn aantreden al de hoop uitsprak 'Teeven op andere gedachten te kunnen brengen', zich daar veel van aantrekt. De Leest zet het in samenspraak met anderen zoeken naar alternatieven voor de bezuinigingen ook in 2014 onverminderd voort.

Kwaliteit & innovatie

Mediation

De Wet implementatie richtlijn nr. 2008/52/EG betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken is voor de VVD-fractie aanleiding geweest tot het indienen van een drietal initiatiefwetsvoorstellen: Wet registermediator, Wet bevordering mediation in het bestuursrecht en Wet bevordering mediation in het burgerlijk recht.

In het kader van een internetconsultatie heeft de algemene raad, geadviseerd door de wetgevingsadviescommissies bestuursrecht en burgerlijk procesrecht, bij **brief van 5 juni 2013** gereageerd op de wetsvoorstellen. Met initiatiefnemer Van der Steur zijn de voornaamste aandachtspunten gecommuniceerd: het kenmerk van vrijwilligheid en onafhankelijkheid, het tuchtrecht en het register van mediators.

Medio september zijn de wetsvoorstellen naar de Raad van State ter advisering gezonden.

De plenaire behandeling in de Tweede Kamer vindt vóór het zomerreces 2014 plaats.

Kwaliteit en innovatie rechtspraak (KEI)

Het programma Kwaliteit en innovatie rechtspraak (KEI) is gericht op een vereenvoudiging van het burgerlijk procesrecht en bestuursprocesrecht en op digitalisering van de gehele rechtspraak.

Procesvertegenwoordigers (zoals advocaten) moeten in de toekomst zowel in het civiele als in het bestuursrecht zaken digitaal aanbrengen.

In 2013 hebben de **adviescommissies burgerlijk procesrecht en bestuursrecht** deelgenomen aan expertmeetings van het ministerie van Veiligheid en Justitie en aan de consultatie van de wetsvoorstellen. In 2014 zal de Orde door de rechtspraak betrokken worden bij de **concrete uitwerking** van de digitalisering van de rechtspraak en de rolreglementen. Het ministerie van Veiligheid en Justitie wil de benodigde wetgeving in 2015 in werking te laten treden. Daarna kan volgens het ministerie en de Raad voor de rechtspraak worden begonnen met een gefaseerde invoering van de nieuwe digitale procedure.

Orde betrokken bij KEI

INTERVIEW

Wanda van Kerkvoorden

Haar grootste wapenfeit in 2013, aldus Wanda van Kerkvoorden, portefeuillehouder ICT, digitalisering en innovatie, is dat de Orde eindelijk betrokken werd bij het programma KEI, het wetgevingstraject enerzijds en anderzijds de digitalisering van de rechtspraak. 'Toen ik dit dossier overnam en de stukken begon door te nemen, werd ik bezorgd. Het leek wel een alleen op de rechtspraak gericht project. De advocatuur werd hierin niet benoemd, er werd slechts in algemene zin verwezen naar "ketenpartners". En dat, terwijl de gevolgen van dit project voor de beroepsgroep zo verstrekkend zijn.'

Van Kerkvoorden besloot daarop 'zichzelf bij zowel V&J als de Raad voor de Rechtspraak uit te nodigen' om hen te bewegen meer naar advocaten te luisteren. En met succes: tijdens een speciaal voor de advocatuur ingelaste tussenconsultatie werd de advocatuur geïnformeerd en konden de zorgen over het wetsvoorstel één op één aan het ministerie van Veiligheid en Justitie worden doorgeven. 'We moeten uiteraard nog afwachten wat daarmee gaat gebeuren,' aldus Van Kerkvoorden. De Raad voor de Rechtspraak heeft betrokkenheid van de Orde bij het digitaliseringsproject toegezegd, maar dat moet nog concreet gestalte krijgen. 'Gezien de beoogde invoering medio 2015 baart dat me eerlijk gezegd nog wel zorgen.'

Strafrechtelijke wetgeving

In 2013 is er door de Orde een aantal **kritische adviezen** uitgebracht in reactie op in consultatie gegeven straf(proces)rechtelijke wetsvoorstellen, veelal voortvloeiend uit het Regeerakkoord. Voorbeelden hiervan zijn het voorstel tot directe tenuitvoerlegging van gevangenisstraffen en de uitbreiding van het spreekrecht voor slachtoffers. De Orde volgt het wetgevingstraject van deze en andere belangrijke wetsvoorstellen op de voet en maakt ook in dit verdere traject haar standpunt (gevraagd en ongevraagd) kenbaar.

Raadsman bij politieverhoor

Na een lange periode van onderhandelingen is eind 2013 'de Europese richtlijn betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en betreffende het recht op communicatie bij aanhouding' aangenomen. Met deze richtlijn is een minimumstandaard geïntroduceerd voor de procedurele rechten van verdachten in strafzaken. Het meest in het oog springend daarbij is het recht op rechtsbijstand van een advocaat tijdens het politieverhoor. De diverse lidstaten dienen deze richtlijn binnen drie jaar te implementeren.

De Orde vraagt in het kader van dit wetgevingsproces bijzondere aandacht voor de actieve rol die een advocaat op grond van de Europese regels toekomt en de adequate financiering van deze rechtsbijstand.

ZSM

In 2013 is ZSM (Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel, Samen en Samenlevingsgericht Mogelijk), de nieuwe werkwijze van het Openbaar Ministerie, een landelijke werkwijze geworden.

De Orde heeft al in een vroeg stadium aandacht gevraagd voor belangrijke zaken als de informatievoorziening aan de verdachte en zijn advocaat en de gevolgen voor de justitiële documentatie. Helaas is rechtsbijstand in het kader van ZSM thans nog altijd niet voldoende gewaarborgd. ZSM is inmiddels wel een landelijke werkwijze. De Orde acht het belang van rechtsbijstand evident, temeer nu sprake is van buitengerechtelijke afdoeningen. De Orde wijst in het kader van ZSM ook op de noodzaak van het beschikbaar zijn van een adequate vergoeding van rechtsbijstand. Volgens het OM zou de invoering van ZSM er uiteindelijk voor zorgen dat zo'n 80% van de Politierechterzittingen komt te vervallen. Dit levert een enorme besparing op- niet alleen wat betreft kosten rechtsbijstand, maar vooral ook qua zittingscapaciteit etc. De toename van rechtsbijstand in de voorfase van het ZSM-proces die hiermee samenhangt zou niet los daarvan moeten worden gezien, maar in onderlinge samenhang.

Daarnaast is er een groot aantal andere ontwikkelingen geweest op het terrein van het strafrecht (zoals bijvoorbeeld de eerste stappen wat betreft de digitalisering in het strafproces, de experimenten met de inzet van mediation in het strafrecht en allerlei ontwikkelingen rondom bijvoorbeeld de wijzigingen in de persrichtlijn van de Raad voor de Rechtspraak die nadelig is voor verdachten, de problemen op het parket van de Officier van Justitie waar advocaten en burgers hinder van ondervinden, en de nieuwe piketwerkwijze van de Raad voor Rechtsbijstand die op veel bezwaren stuit) die de Orde nauwgezet en actief volgt.

Strafproces bedreigd

INTERVIEW

Bert Fibbe

Dat de portefeuille strafrecht geen rustig bezit is, werd Bert Fibbe na zijn benoeming in november al snel duidelijk. 'Er was toen net commotie ontstaan over de geplande bezuinigingen op de rechtsbijstand. Dat is een factor van gewicht als je bedenkt dat een aanzienlijk deel van alle strafzaken vanuit de rechtsbijstand gefinancierd wordt. Als er niet in een goede rechtsbijstand is voorzien, dan kan je ook geen goede strafprocedure hebben. De rechtsstaat is verantwoordelijk voor de financiële condities die het mogelijk moeten maken dat gefinancierde advocaten rechtshulp kunnen verlenen aan personen die dat zelf niet kunnen betalen.'

Maar dat is niet het enige 'gevaar van rechtsstatelijk gewicht' dat het strafrecht bedreigt, aldus Fibbe. 'Via het ZSM-model, door middel waarvan strafzaken zo snel mogelijk worden afgedaan, moet - als het aan het OM, de politie en het ministerie ligt - straks zo'n 85 procent van alle zaken worden behandeld. In al die gevallen treedt de officier op zowel als aanklager en als rechter. Als gevolg van het besluit om die twee functies in één persoon samen te brengen, moet tegengewicht worden geboden. Mede daarom is die rechtsbijstand nog veel belangrijker dan wanneer het oordeel wel door een rechter zou worden geveld.'

Leerstoel Advocatuur

De bezetting van de Leerstoel bestond in 2013 uit prof. Britta Böhler (bijzonder hoogleraar advocatuur) en mr. drs. Iris van Domselaar (medewerker en docent). De Leerstoel maakt deel uit van de vakgroep Rechtspleging en toegang tot het recht. Naast de leden van de Leerstoel bestaat de vakgroep uit prof. Eddy Bauw, hoogleraar rechtspraak en rechtspleging, prof. Mies Westerveld, hoogleraar sociale rechtshulp en toegang tot het recht en prof. Rob van Otterlo, hoogleraar organisatie en kwaliteit van de professionele juridische dienstverlening.

De primaire onderwijsstaak van de Leerstoel bestond in 2013 uit de vakken Juridische togaberoepen 1 en Juridische togaberoepen 2 (keuzevakken voor 3e jaars / bachelorfase). Beide vakken zijn verplichte onderdelen voor bachelorstudenten rechten die de togaminor willen volgen. Daarnaast heeft de Leerstoel in 2013 voor het eerst een mastervak ontwikkeld. Het vak Advocaat en ethos behandelt de verschillende aspecten van de advocatuurlijke beroepsethiek en werd in oktober 2013 aangeboden als keuzevak voor masterstudenten rechten. Tevens is in augustus 2013 het boek Togadragers in de rechtsstaat – De juridische professies en de toegang tot het recht verschenen. Het boek kwam op initiatief van de Leerstoel tot stand en werd geschreven door prof. Böhler, prof. Bauw en prof. Westerveld. Het boek dient als lesmateriaal voor de vakken Juridische togaberoepen 1 en 2.

Een gedetailleerde beschrijving van de activiteiten is te vinden in het jaarverslag van **de Leerstoel**.

Kwaliteit & innovatie

Keurmerk specialisatieverenigingen

Tijdens het jaarcongres op 27 september 2013 hebben vier specialisatieverenigingen (vFAS, VAAN, LSA, ASP) de eerste keurmerken voor de specialisatievereniging feestelijk in ontvangst genomen.

Het keurmerk beoogt de kwaliteit van de praktijkvoering in de advocatuur via de specialisatieverenigingen te bevorderen en tevens meer inzage te geven in die kwaliteit voor de rechtzoekende.

Het **keurmerk voor specialisatieverenigingen** kan slechts worden aangevraagd door specialisatieverenigingen; het is geen keurmerk voor de individuele advocaat. In 2013 is het keurmerk als pilot ingevoerd met aandacht in diverse media. Het keurmerk moet worden onderscheiden van de **registratie van specialisatieverenigingen**. Het keurmerk geldt als een vervolgstap op de registratie van een specialisatievereniging.

Commissie ‘Wat is een advocaat?’

In zijn rapport **‘Het bestaande is geen alternatief’** dat hij in 2010 op verzoek van de algemene raad schreef, heeft A.W.H. Docters van Leeuwen de aanbeveling gedaan om een niet langdurige maar fundamentele discussie te voeren over de wezenlijke vraag wat een advocaat is. Een vraag die ziet op de rol en functie van de advocaat in het Nederlandse rechtsbestel en welke activiteiten, zowel op grond van de wettelijke taakopdracht als daarbuiten, tot het advocatuurlijke domein behoren.

De algemene raad heeft naar aanleiding van die aanbeveling een commissie ingesteld onder voorzitterschap van AR-lid Jan Leliveld. De commissie heeft in 2013 een concept-rapport opgesteld, waarin aan de hand van een aantal gezichtspunten op het beroep van advocaat het eigen antwoord van de Orde op deze wezenlijke vraag wordt gegeven; centraal daarbij staan de strekking en reikwijdte van het verschoningsrecht en de verhouding tussen proces- en adviespraktijk. Eind 2013 is het rapport aangeboden aan de algemene raad. Het besluitvormingstraject zal in de loop van 2014 worden afgerond met het oog op publicatie van het eindrapport.

Kwaliteit & innovatie

Start nieuwe Beroepsopleiding Advocaten

De Orde heeft eind 2012 de uitvoering van de nieuwe Beroepsopleiding Advocaten uitbesteed aan de combinatie van CPO en Dialogue. Deze combinatie heeft de **Beroepsopleiding Advocaten** in 2013 verder ontwikkeld. Afgelopen september is de eerste groep van stagiaires gestart met de nieuwe opleiding.

Het jaar 2013 stond in het teken van de voorbereidingen – op alle niveaus – van de Beroepsopleiding Advocaten. De uitvoeringsorganisatie volgt de afgesproken planning en de Orde heeft de nodige randvoorwaarden gerealiseerd, zoals het **curriculum** met alle vakbeschrijvingen, **de vrijstellingen**, het **opleidings- en examenreglement** en het overgangsrecht met betrekking tot de oude en nieuwe beroepsopleiding. Aan twee aanbieders is **accreditatie** verleend: de Law Firm School en De Brauw Blackstone Westbroek.

Een kenmerkend element van de nieuwe opleiding is het gebruik van nieuwe leermiddelen die te vinden is op de digitale leeromgeving. Deze digitale leeromgeving is het hart van de opleiding. Stagiaires zijn verplicht zich goed voor te bereiden, zodat tijdens het contactonderwijs sneller en meer diepgang in de lesstof wordt bereikt. Daarnaast is door de betrokkenheid van de universiteiten in de **Stichting Beroepsopleiding Advocaten (SBA)** zeker gesteld dat het niveau postacademisch is. De SBA houdt toezicht op de kwaliteit van de beroepsopleiding en kent een vertegenwoordiging vanuit alle juridische faculteiten en de advocatuur. Voorts is in de opleiding veel aandacht voor integriteitsvraagstukken en het gedragsrecht.

Start nieuwe opleiding

INTERVIEW

Marjan van der List

Dat er tussen het uitdenken van de nieuwe beroepsopleiding en de uitrol ervan in september 2013 slechts twee jaar zat, stemt Marjan van der List nog steeds tevreden. 'Daar hebben rond de 90 advocaten en anderen hard aan gewerkt; en dan heb ik het nog niet eens over degenen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering,' aldus de portefeuillehouder van de Beroepsopleiding Advocaten. 'Het tekent de betrokkenheid en hart voor opleiding, kwaliteit van de balie.'

Want inderdaad belangrijker dan het tempo waarin de opleiding is vormgegeven, zijn natuurlijk de inhoudelijke slagen die ermee beoogd zijn, zegt Van der List. 'In de nieuwe opleiding is meer aandacht voor vaardigheden en ethiek, het is meer gericht op de praktijk en wordt meer diepgang bereikt door de voorbereiding van de bijeenkomsten door de stagiaires. Met de verplichte examens aan het einde is ook de vrijblijvendheid eraf. Het is een echte opleiding met achterliggende visie.' De verwachting is dat de kwaliteit van de advocaten hierdoor zal verbeteren. Met een aantal vakken kan bovendien worden voldaan aan de inschrijfvoorwaarden van de Raad voor Rechtsbijstand.

Kwaliteit & innovatie

Harmonisering lokaal stagebeleid

In 2012 heeft het college van afgevaardigden een nieuwe Stageverordening vastgesteld. Deze **Stageverordening 2012** is tot stand gekomen vanuit de wens stagezaken meer te harmoniseren en te uniformeren. Daarnaast was het nodig vanwege de totstandkoming van de nieuwe Beroepsopleiding Advocaten die in september 2013 is gestart.

Een belangrijk gevolg van deze wijziging is dat de stage er anders is gaan uitzien. De Beroepsopleiding Advocaten beslaat nu de volledige stage. In de Stageverordening 2012 zijn ook de eisen voor goedkeuring van patroons aangescherpt en verhelderd. De raden van toezicht hebben in het verlengde hiervan (uniforme) beleidsregels opgesteld die invulling geven aan de beleidsvrijheid bij de goedkeuring van patroons. Ook heeft de algemene raad een standaardformulier voor goedkeuring van het patronaat vastgesteld. Daarnaast zijn in de Stageverordening 2012 enkele verplichtingen van de patroon verzwaard. Zo is hij verplicht de ontwikkeling van de stagiaire op systematische en structurele wijze te bewaken (artikel 9, eerste lid). In het achtste lid van artikel 9 is opgenomen dat de patroon meewerkt aan de opleiding van de stagiaire.

Bestuurlijke vernieuwing

Raad van Advies

De Raad van Advies heeft in 2013 drie adviesaanvragen behandeld, betreffende:

- Het rapport van de Commissie Innovatie Strafrechtadvocatuur d.d. 18 oktober 2012
- concept-Verordening tot wijziging van de Verordening op de praktijkuitoefening (onderdeel resultaatgerelateerde beloning)
- Wijziging van artikel 10, derde lid, van de Verordening op de administratie en de financiële integriteit (Vafi).

De Raad heeft positief geadviseerd op een aangepast experiment resultaat gerelateerd belonen.

Inzake de twee andere onderwerpen heeft de Raad van Advies een rapport van bevindingen aan de algemene raad uitgebracht. Naar het inzicht van de Raad van Advies biedt een dergelijk rapport betere handvatten om op kritische wijze stil te staan bij de onderscheiden problematiek dan een advies.

In de samenstelling van de Raad van Advies hebben in 2013 wijzigingen plaatsgevonden. Wegens het expireren van de benoemingstermijn is prof. dr. A.H.G. Rinnooy Kan afgetreden als voorzitter. In deze vacature is voorzien door mr. Th.C. de Graaf.

In verband met de wens om over meer ICT-expertise binnen de Raad van Advies te beschikken is de Raad van Advies uitgebreid met mevrouw prof. mr. dr. Hildebrandt.

Meer informatie in het **jaarverslag 2013** van de Raad van Advies

Extra AR-lid ICT procesinnovatie

Begin 2013 is **Wanda van Kerkvoorden** benoemd tot lid van de algemene raad van de Nederlandse Orde van Advocaten. In haar portefeuille zitten procesinnovatie, digitalisering en ICT.

Het wetgevingsprogramma **Kwaliteit en innovatie rechtspraak** behoort ook tot haar portefeuille.

Bestuurlijke vernieuwing

Kennismakingsgesprekken met de nieuw algemeen deken

De algemeen deken heeft in juni 2013 kennismakingsgesprekken gevoerd met ketenpartners. Er is gesproken met bestuursleden van beroepsorganisaties, als de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants en de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders, maar ook met het ministerie van Veiligheid en Justitie, de Raad voor de rechtspraak, het Openbaar Ministerie en de Raad voor de Rechtsbijstand. De deken sprak ook met de ombudsman, kinderombudsman, VNO-NCW, Nederlandse Mededingingsautoriteit, alle raden van toezicht en de Hoge Raad.

Belangrijke thema's bij deze gesprekken waren het toezicht op de advocatuur en de financiering van de rechtsbijstand.

Herziening gerechtelijke kaart

Op 1 januari 2013 is de **Wet herziening gerechtelijke kaart** in werking getreden. Met deze wet is het aantal arrondissementen teruggebracht van 19 naar 10 arrondissementen. Daarnaast is het aantal ressorten teruggegaan van vijf naar vier.

Op 1 april 2013 is de 'Splitsingswet' in werking getreden. Daarmee is het arrondissement Oost-Nederland gesplitst in Gelderland en Overijssel. Vanaf dat moment bestaan er **11 lokale Orden van Advocaten** (en even zoveel raden van toezicht).

De landelijke Orde heeft de lokale Orden voorzien van uniforme websites met harmonisatie van voorschriften, structuur en beleid. Veel van deze harmonisatie is tot stand gekomen via het dekenberaad. In 2014 worden deze websites uitgebreid met een besloten deel dat alleen toegankelijk wordt via de Advocatenpas. Daarnaast heeft de landelijke Orde uitvoering gegeven aan de wettelijke taak (op grond van overgangsrecht) tot aanwijzing van tijdelijke raden van toezicht.

Regelgeving

Doorlichting Orde-regelgeving

De Nederlandse Orde heeft in 2013 een flinke stap gezet in de algehele herziening van haar verordeningen, regelingen en reglementen. De eerste delen van de nieuwe regelgeving zijn al een keer besproken in het college van afgevaardigden. De planning is dat het project in 2014 wordt afgerond, zodat de nieuwe regels in 2015 in werking kunnen treden.

Het doel van de herziening is de nieuwe normen overzichtelijk, duidelijk en doelmatig te maken. Overbodige of verouderde regels worden geschrapt en waar mogelijk worden knelpunten opgelost. Administratieve lasten worden verminderd en advocaten krijgen ruimte voor innovatie. De Gedragsregels vallen buiten de herziening. In de nieuwe regelgeving worden de huidige 12 verordeningen samengevoegd in één verordening met bijbehorende lagere regelgeving. De nieuwe verordening is verdeeld in thematische hoofdstukken over bijvoorbeeld de stage, vakbekwaamheid en kantoororganisatie. Deze ene verordening zal aanmerkelijk korter zijn dan de huidige verordeningen tezamen. Een **inhoudsopgave** en digitale beschikbaarheid met zoekfunctie zullen de toegankelijkheid van de normen verbeteren. Zowel de advocatuur als externe betrokkenen krijgen in 2014 door middel van een internetconsultatie de gelegenheid zich uit te spreken over een conceptversie.

Regelgeving

Adviescommissie Regelgeving

De Adviescommissie Regelgeving heeft in 2013 vier adviesaanvragen behandeld:

- concept-Verordening op de klachten- en geschillenregeling
- concept-Verordening tot wijziging van de Verordening op de praktijkuitoefening (onderdeel resultaatgerelateerde beloning)
- doorlichting Orde-regelgeving, eerste tranche
- doorlichting Orde-regelgeving, tweede tranche.

Het advies inzake de klachten- en geschillenregeling heeft (nog) niet geleid tot vaststelling van de verordening, omdat die verordening zijn grondslag vindt in de te wijzigen Advocatenwet.

Het experiment resultaatgerelateerde beloning heeft inmiddels zijn beslag gekregen in een verordening die per 1 januari 2014 in werking is getreden. De adviezen inzake de doorlichting van de Orderegelgeving maken deel uit van het project Doorlichting regelgeving.

Meer informatie in **het jaarverslag 2013** van de Adviescommissie Regelgeving.

Wetgevingsadvisering

De **adviescommissies** van de Orde beslaan bijna alle disciplines van het recht en brengen **adviezen** uit over ontwerpen van wet- en regelgeving

(zoals wetsvoorstellen). Veel adviesaanvragen betreffen wetsvoorstellen van ministeries die veelal een grote impact hebben op de advocatuur, de rechtsstaat en de diverse rechtsgebieden.

2013 was een zeer druk jaar voor alle adviescommissies. Reden is dat er zeer veel wetsvoorstellen (met name op het terrein van het strafrecht het vennootschapsrecht en het burgerlijk procesrecht) ter consultatie werden aangeboden. De Orde wil daarom mede langs deze weg de adviescommissies bedanken voor hun vele en **zeer deskundige adviezen** en de tijd die ze hieraan hebben besteed. Met name omdat dit bijdraagt aan betere wetgeving.

De Orde heeft de volgende adviescommissies: burgerlijk recht, burgerlijk procesrecht, bestuursrecht, strafrecht, vreemdelingenrecht, mededingingrecht, insolventierecht, belastingrecht, huurrecht, familie- en jeugdrecht, arbeidsrecht, vennootschapsrecht, verzekeringsrecht en intellectuele eigendom. Mede vanwege de vele en komende pensioenwetgeving is dit jaar ook een nieuwe adviescommissie opgericht, de adviescommissie pensioenrecht.

Verder is een nieuwe adviescommissie in oprichting: de adviescommissie constitutioneel recht. Deze zal, los van wetsvoorstellen die in consultatie gaan, gevraagd en ongevraagd advies geven over rechtsstatelijke onderwerpen.

Regelgeving

Experiment resultaatgerelateerd belonen

Na een intensief besluitvormingstraject is het college van afgevaardigden in juni 2013 akkoord gegaan met een **verordening** die het bestaande verbod om met cliënten ‘no cure no pay’-afspraken te maken, voor een proefperiode van vijf jaar opheft. Met ingang van 1 januari 2014 is het advocaten in letselschade- en overlijdensschadezaken toegestaan met hun cliënten resultaatgerelateerde beloning overeen te komen. Na afloop van het experiment zal worden bekeken of deze vorm van belonen een bijdrage heeft geleverd aan het vergroten van de toegang tot het recht, in het bijzonder voor rechtzoekenden die niet in aanmerking komen voor gefinancierde rechtshulp.

In 2005 is een eerdere poging om tot versoepeling van het verbod te komen gestrand toen minister Donner de desbetreffende verordening liet vernietigen. In de nieuwe verordening zijn afdoende waarborgen opgenomen om cliënten te beschermen tegen excessief declareren.

Artikel 10 VAFI

Op 11 september 2013 heeft het college van afgevaardigden de wijzigingsverordening voor artikel 10 van **de verordening op de administratie en financiële integriteit (VAFI)** vastgesteld. Door deze wijziging is de grens voor contante betalingen per 1 januari 2014 verlaagd naar € 5.000,- (was € 15.000,-). De Orde heeft het initiatief genomen deze grens te verlagen, omdat grote contante betaling in zijn algemeenheid en aan advocaten in het bijzonder steeds minder vaak voorkomen. Mede daardoor is de maatschappelijke acceptatie van grote contante betalingen aanzienlijk verminderd. Ook in de ons omringende landen is een vergelijkbare trend zichtbaar.

Uitgangspunt bij het betalingsverkeer van advocaten is en blijft dat betalingen giraal plaatsvinden en contante betalingen dienen worden te vermeden. Vanaf 1 januari mogen advocaten maximaal € 5.000,- in contanten betalen of ontvangen. Het bedrag geldt per zaak of in een periode van ten hoogste een jaar ten behoeve van dezelfde cliënt. Contante betalingen boven € 5.000,- zowel aan als door de advocaat zijn slechts toegestaan wanneer er omstandigheden zijn die een dergelijke betaling rechtvaardigen en na overleg met de deken. Het overleg met de deken dient plaats te vinden voorafgaand aan de betaling, tenzij dit redelijkerwijs niet mogelijk is. In dat geval dient het overleg zo snel mogelijk na de betaling plaats te vinden.

Regelgeving

Raad voor Rechtsbijstand

De Raad voor Rechtsbijstand is, als uitvoeringsorganisatie rondom het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand, een belangrijke gesprekspartner voor de Orde. In 2013 heeft op een groot aantal onderwerpen die een directe impact hebben op rechtzoekenden en advocaten afstemming plaatsgevonden met de Raad. Op een aantal andere onderwerpen is echter ook gebleken dat een intensivering nodig is van de tijdige afstemming vanuit de Raad voor Rechtsbijstand met de Orde.

Zo is uitgebreid gesproken over de onvrede bij de advocatuur over de nieuwe opzet van de piketregeling zoals opgezet door de Raad. Daarin hebben ook op basis van input vanuit de Orde duidelijke verbeteringen plaatsgevonden, onder andere ten aanzien van de gebruikersvriendelijkheid voor advocaten. Daarnaast heeft afstemming plaatsgevonden over de **inschrijvingsvoorwaarden** voor 2014 en de totstandkoming van maatregelbeleid, waarin het primaat van het toezien van handelen van advocaten binnen het stelsel, expliciet bij dekken wordt belegd.

Buitenland

CCBE

De Raad van Europese balies (CCBE) heeft zich in 2013 actief ingezet voor bewaking van de onafhankelijke positie van de advocatuur in de diverse lidstaten. Voor Nederland heeft de CCBE door middel van een **brandbrief** aan zowel de Eerste als de Tweede Kamer zich krachtig uitgesproken tegen de voorgenomen toezichtplannen van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie. In het kader van de evaluatie van de 'advocatenrichtlijnen' (de dienstenrichtlijn 1977 en de vestigingsrichtlijn) heeft de CCBE een **deskundigenrapport** laten opstellen stellen door prof. George Yarrow. Tevens heeft de CCBE geïntervenieerd in **de Michaud-zaak** voor het EHRM (Europese Hof voor de Rechten van de Mens) waarin de filterende rol van de deken bij witwasmeldingen is erkend. De CCBE heeft, met Nederlandse inbreng, in de aanloop naar de vierde Europese witwasrichtlijn uitvoerig het bijzondere karakter van de advocatuur benadrukt. Dit heeft geleid tot een aantal amendementen. Andere aandachtspunten van de CCBE in 2013 zijn databescherming en inbreuk op vertrouwelijkheid als gevolg van af luisterpraktijken en digitaal rechenen geweest.

Europese inspiratie

INTERVIEW

Hans Vogels

De ambivalente houding ten aanzien van Europa is Hans Vogels soms een doorn in het oog. 'De Europese werkelijkheid is zo veelomvattend. Op dit moment is ongeveer de helft van het Nederlandse wetgevingstraject implementatie van Europese regelgeving. Desondanks schieten we vaak in de reflex "waarmee komen ze vanuit Brussel nu weer aanzetten?"' Maar ondertussen biedt Europese samenwerking de Nederlandse advocatuur zoveel voordelen, aldus Vogels die de Orde vertegenwoordigt bij de *Conseil des Barreaux Européens* (CCBE), de overkoepelende organisatie van Europese balies. 'Kijk bijvoorbeeld naar de CCBE-lobby ten aanzien van het toezichtdebat. Die kwam precies op het juiste moment.'

Een ander noemenswaardig initiatief dat in 2013 vanuit Brussel werd gelanceerd, is het *Justice for Growth*-project, zegt Vogels. 'Uitgangspunt daarbij is dat een gezonde rechtsstaat een voorwaarde is voor economisch succes. Voor Nederland, waar staatssecretaris Teeven heeft aangegeven dat het wat hem betreft met de rechtsstaat "wel een onsje minder kan", is zo 'n geluid van groot belang. Het heeft bijvoorbeeld mede aanleiding gegeven tot een brief van Allen & Overy waarin zij Teeven waarschuwden voor de economisch negatieve gevolgen van het staatstoezicht op de advocatuur. Zonder Europese inspiratie zou die brief hoogstwaarschijnlijk nooit geschreven zijn.'

INHOUDSOPGAVE HOOFSTUK 3

- 47 De uitgifte van de advocatenpas
- 47 Nummerherkenning
- 48 Helpdesk
- 49 BAR
- 49 Geschillencommissie
- 50 Centrale Controle Verordeningen
- 51 Beroepsopleiding oude stijl
- 51 Erkende opleidingsinstellingen

De uitgifte van de advocatenpas

De nieuwe advocatenpas is geschikt om te gebruiken op een hoog beveiligingsniveau. Om die reden is de pas door daarvoor geautoriseerde personen aan de advocaten en gemachtigden persoonlijk uitgereikt. Ongeveer 20.000 personen hebben tussen begin januari en april 2013 een pas ontvangen. De leverancier van de passen heeft de uitreiking verzorgd en het bureau van de Orde leverde de ondersteuning.

In het overleg met grote kantoren over deze uitreiking is aangeven dat het proces vergeleken kon worden met een militaire operatie. De missie is geslaagd, de passen zijn uitgereikt en de Nederlandse balie is, ook in Europees verband, een voorloper. Alle in Nederland ingeschreven advocaten beschikken over een betrouwbaar en nationaal geaccepteerd toegangsmiddel met tal van applicaties. Vanaf juli 2013 loggen advocaten met hun pas in op **het digitaal loket van de rechtspraak**. Dit is de eerste externe partij waarmee advocaten op een goede beveiligde manier digitaal kunnen communiceren.

Nummerherkenning

Begin juli is door middel van de advocatenpas, de beveiligde toegang tot de website van de nummerherkenning opengesteld. Advocaten kunnen vanaf dat moment telefoonnummers in het systeem invoeren. Telefoon gesprekken die over deze nummers met cliënten worden gevoerd blijven vertrouwelijk. Deze kunnen niet worden afgeluisterd door medewerkers van politie of Openbaar Ministerie.

De website nummerherkenning is vanaf juli 2013 van een extra faciliteit voorzien. Advocaten kunnen aangeven dat de nummers die zij hebben doorgegeven om taps te voorkomen, worden doorgegeven aan het centrale telefoonsysteem van de penitentiaire inrichtingen (PI's). Een gesprek dat gevoerd wordt tussen een gedetineerde en een advocaat met een nummer dat is doorgegeven wordt, anders dan alle andere telefoongesprekken in de PI's, niet opgenomen.

Aan de introductie van **de nieuwe website nummerherkenning** is een lang traject van ontwikkelen, verbeteren en testen vooraf gegaan.

Advocaten zijn verplicht deel te nemen aan het algemene systeem van nummerherkenning. Het systeem voor de PI's is facultatief. De openstelling van de website heeft geleid tot een toename in de hulpvragen aan de helpdesk van de Orde.

Helpdesk

De helpdesk beantwoordt vragen van rechtzoekenden en advocaten. De vragen van rechtzoekenden variëren van een eenvoudige vraag over hoe men een advocaat kan vinden tot zeer complexe vragen van mensen die vast zijn gelopen in het juridische systeem en vaak al jarenlang verwickeld zijn in procedures. In dat soort situaties speelt onvrede over de advocaat, maar ook de klachtenprocedure van de advocatuur regelmatig een rol. Het komt geregeld voor dat klagers de helpdesk benaderen en hen vragen uit te leggen waarom de afhandeling van een klacht door een lokale deken zolang duurt. In een aantal van dat soort kwesties probeert de helpdesk te bemiddelen.

Advocaten benaderden de helpdesk met veel IT-gerelateerde vragen: de advocatenpas, het systeem van nummerherkenning en het inloggen op de CCV. Per dag zijn er in de eerste vier maanden zeker 30 IT-gerelateerde vragen bij de helpdesk binnengekomen. Daarna zijn dit soort vragen afgenomen tot ongeveer acht per dag.

Verder is de helpdesk benaderd met vragen over uitleg van verordeningen. In 2013 is het geregeld voorgekomen dat men gevraagd werd mee te denken over de vraag of een bepaald samenwerkingsverband nog binnen de grenzen van de Orde-regelgeving paste. Dit soort vragen zijn dikwijls doorspeeld naar het dekenberaad.

BAR

Het landelijk tableau dient conform art. 8 Advocatenwet bijgehouden te worden door de algemeen secretaris van de Nederlandse orde van advocaten. De werkzaamheden worden verricht door de afdeling BAR. Alle mutaties op het tableau worden geregistreerd in de BAR-applicatie. De gegevens die hierin zijn opgenomen (basisgegevens zoals naam, beëdigingsdatum, kantoor, adres, telefoonnummers, e-mailadres), worden dagelijks doorgegeven aan de gerechten en aan de Raad voor de Rechtsbijstand. Vanaf juli 2013 worden de gegevens van de beëdigde stagiaires ook gedeeld met de uitvoeringsorganisatie beroepsopleiding advocatuur.

In 2013 zijn 978 advocaten toegetreden tot de balie, 732 lieten zich van het tableau schrappen, 1546 advocaten zijn verhuisd.

Meer cijfers over de advocatuur 2013 achterin dit verslag

Geschillencommissie

De uitspraken van de Geschillencommissie Advocatuur (GCA) vinden plaats in de vorm van bindend advies bij geschillen van consumenten en arbitrage in overige gevallen. De deken krijgt alle beslissingen van de GCA toegestuurd. Belangwekkende uitspraken kunnen samengevat in het Advocatenblad worden gepubliceerd. Een groot deel van de uitspraken is ook terug te vinden in het uitsprakenregister op de website van **de Geschillencommissie**.

Aansluiting bij de klachten- en geschillenregeling vindt op dit moment plaats op basis van vrijwilligheid. In 2013 zijn 1413 kantoren (5.341 advocaten) vrijwillig bij de GCA aangesloten.

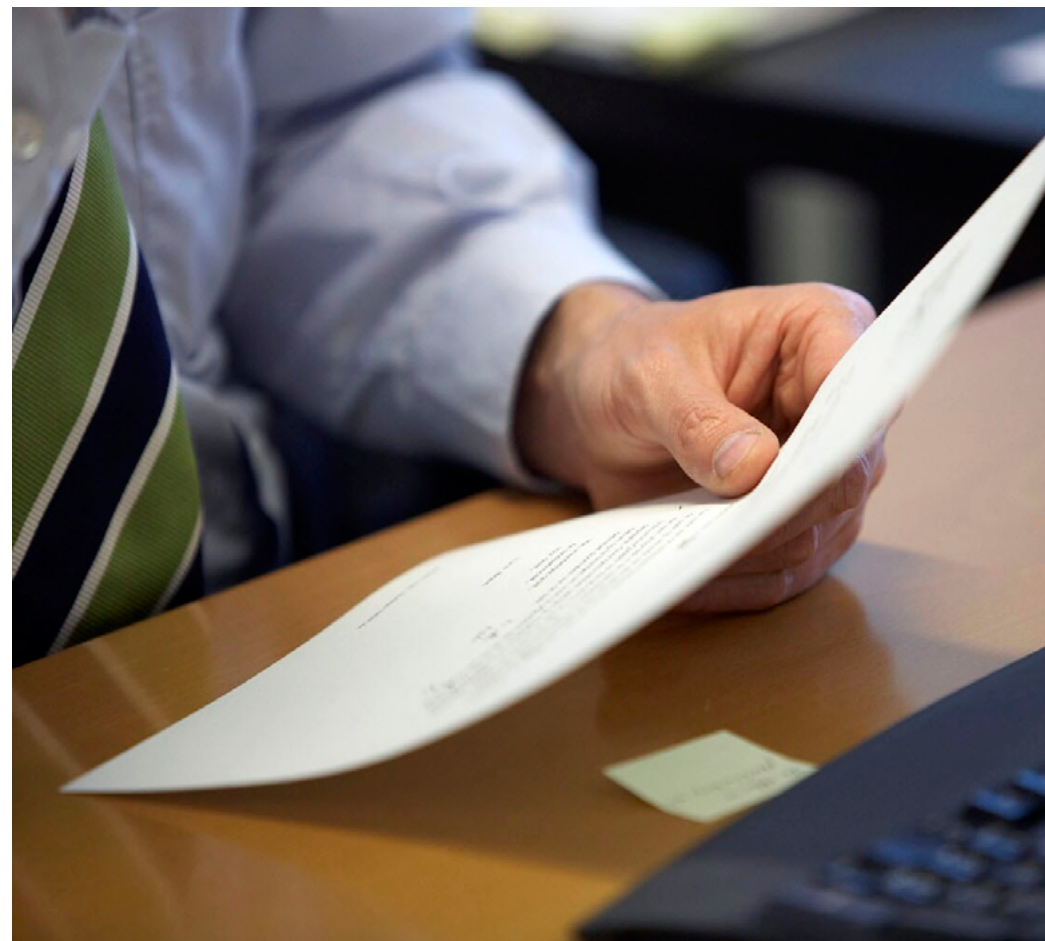
316 klachten zijn bij de geschillencommissie ingediend en de commissie heeft in 178 zaken uitspraak gedaan.

Centrale Controle Verordeningen (CCV)

Sinds de start van de CCV verzorgt het landelijk bureau in opdracht van de deken de eerste controle op de vragenlijsten. Een eerste reactie op geconstateerde onvolkomenheden wordt in veel gevallen ook door het landelijk bureau verzorgd. Een uniforme en consequente reactie op die onvolkomenheden is uitgangspunt bij de uitvoering van de CCV.

Begin april hebben 2335 eenmanskantoren, 2318 kantoren met meer dan één advocaat en 16942 advocaten digitaal de uitnodiging ontvangen om de CCV in te vullen. De advocatenpas was “de sleutel” voor de toegang tot de vragenlijst. Op 3 juni, de uiterste deadline, hadden 316 eenmanskantoren, 135 grotere kantoren en 963 advocaten nog niet gereageerd. Deze kantoren en advocaten zijn voor verder afhandeling overgedragen aan de bureaus van de raden van toezicht. De vragenlijsten die wel binnengekomen zijn (2019, 2318 resp. 15979), zijn door de medewerkers CCV beoordeeld.

In 338, 313 resp. 946 gevallen is een ander onderzoek geïndiceerd. Met de raden van toezicht Noord-Holland, Noord-Nederland, Rotterdam, Limburg, Overijssel en Gelderland is afgesproken dat het eerste nader onderzoek door het landelijk bureau uitgevoerd zou worden. Dit betekent dat er 544 nadere onderzoeken zijn uitgevoerd. De uiteindelijke resultaten van de CCV 2012 zijn te vinden in **het jaarverslag** van het dekenberaad. Eind juli 2013 zijn de CCV-werkzaamheden op het kantoor van de landelijke Orde afgerond.

Beroepsopleiding oude stijl

In maart 2013 is de laatste cyclus van **de beroepsopleiding oude stijl** van start gegaan. Er zijn 523 stagiaires begonnen. In samenwerking met docenten, examencommissie en curatorium is er voor gezorgd dat deze stagiaires onderwijs en tentaminering aangeboden krijgen op het niveau dat binnen de opleiding oude stijl gebruikelijk is. De werkzaamheden van de medewerkers beroepsopleiding zijn vanwege het uitfasen van de beroepsopleiding oude stijl teruggelopen. Van een aantal medewerkers is in 2013 al afscheid genomen. De docenten van de beroepsopleiding zijn tijdens een zonnige bijeenkomst op het Scheveningse strand bedankt voor hun jarenlange inzet en betrokkenheid bij het opleiden van stagiaires.

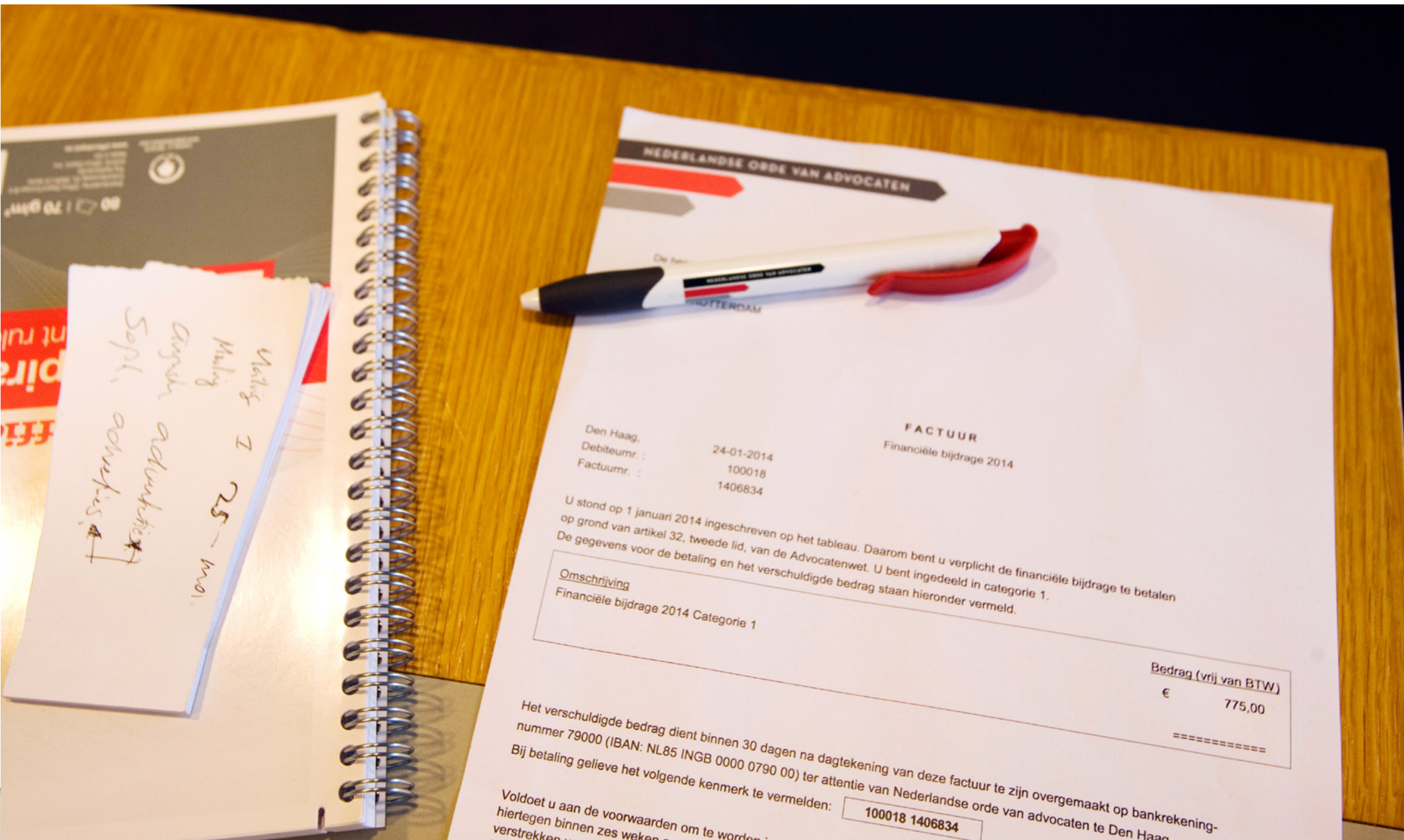
Erkende opleidingsinstellingen

In 2013 is de grote hoeveelheid aanvragen verwerkt die binnengekomen is na de introductie van **het nieuwe erkenningssysteem voor opleidingsinstellingen**. Ongeveer **150 opleidingsinstellingen** staan eind 2013 als erkend geregistreerd. Daarvan zijn 54 advocatenkantoren, 6 specialisatieverenigingen en 8 lokale opleidingsstichtingen van de raden van toezicht. De overige zijn commerciële opleidingsinstellingen.

In 2013 is verdere invulling gegeven aan het nieuwe erkenningssysteem. Aan het eind van het jaar heeft een eerste ronde jaarlijkse controle plaatsgevonden. Een klein deel van de instellingen bleek het vereiste van minimaal 5 in één jaar georganiseerde cursussen ten behoeve van de advoca-

tuur niet te halen. De erkenningen van deze instellingen zijn ingetrokken. Nagenoeg alle instellingen hebben de kwaliteitsmonitor, een webbased zelfevaluatie instrument, ingevuld.

INHOUDSOPGAVE HOOFSTUK 4

- 54 Balans
- 55 Staat van baten en lasten

BALANS PER 31 DECEMBER 2013

	2013 x € 1.000	2012 x € 1.000	
Activa			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1.433	1.652	
Immateriële vaste activa	29	0	
Financiële vaste activa	<u>1.196</u>	<u>1.033</u>	
	2.658		2.685
Vlottende activa			
Vorderingen en vooruitbetaalde bedragen	5.259	2.342	
Liquide middelen	<u>4.669</u>	<u>6.603</u>	
	9.928		8.945
Totaal Activa		<u>12.586</u>	<u>11.630</u>
Passiva			
Eigen vermogen	6.622		5.638
Voorzieningen	318		318
Overige schulden en vooruitontvangen bedragen	5.159		5.120
Huurskorting	487		554
Totaal passiva		<u>12.586</u>	<u>11.630</u>

De Balans en Staat van baten en lasten zijn ontleend aan het financieel verslag 2013. Door de accountant is een goedkeurende controle-verklaring afgegeven bij het financieel verslag 2013.

Het resultaat over 2013 bedraagt € 983.507 positief tegenover € 0 begroot. Ten opzichte van de begroting zijn de baten 5,9 % hoger en zijn de lasten vrijwel gelijk.

Van dit resultaat is een bedrag van € 874.842 aan de algemene reserve toegevoegd. Het vrij besteedbaar vermogen (de Algemene Reserve) op 31 december 2013 komt daarmee op € 4,5 miljoen. Van het restant (€ 108.665) is een nieuwe bestemmingsreserve "Toekomstige verliezen" gevormd. Daarin zijn ook de bestemmingsreserve opleidingsactiviteiten ad € 1.208.320 en de bestemmingsreserve Authenticatiemiddel ad € 805.000 opgenomen. Beide bestemmings-reserves zijn hiermee opgeheven. De totale toevoeging aan de bestemmingsreserve "Toekomstige verliezen" komt daarmee op € 2.121.985.

Het totale eigen vermogen per 31 december 2013 bedraagt derhalve € 6.621.985.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER 31 DECEMBER 2013

Baten

	Begroting 2013 x € 1.000	Resultaat 2013 x € 1.000	Resultaat 2012 x € 1.000
Financiële bijdrage	10.882	10.898	10.143
Toegerekende inkomsten			
Pijler 3: Toezicht, klachten behandeling en tuchtrecht	256	243	456
Pijler 4: Vakbekwaamheid	5.355	6.190	5.504
Pijler 5: Communicatie	14	3	14
Pijler 6: Praktijk-uitoefening	0	0	70
Totaal toegerekende inkomsten	5.625	6.436	6.044
Overige inkomsten	32	38	33
Totaal Baten	16.539	17.372	16.220

Lasten

Pijler 1: Toegang tot het recht	564	457	443
Pijler 2: Versterking van de bestuurlijke organisatie	622	487	539
Pijler 3: Toezicht, klachten behandeling en tuchtrecht	5.758	4.962	4.231
Pijler 4: Vakbekwaamheid	5.394	6.642	6.396
Pijler 5: Communicatie	2.215	1.643	1.825
Pijler 6: Praktijk-uitoefening	2.106	2.475	2.151
Totaal lasten	16.659	16.666	15.585
Resultaat uit gewone activiteiten	-120	706	635
Financiële baten: Interest baten	120	136	224
Koersresultaat	0	142	68
Resultaat voor mutaties voorzieningen	0	984	927
Vrijval Voorziening Opleidingsactiviteiten			1.208
Resultaat voor resultaatbestemming	0	984	2.135

Mutaties reserves

Toevoeging aan bestemmingsreserve Toekomstige verliezen	-2.122		
Onttrekking/toevoeging aan bestemmingsreserve Opleidingsactiviteiten	1.208		-1.208
Onttrekking/toevoeging aan bestemmingsreserve Authenticatiemiddel	805		95
Toevoeging aan algemene reserve	875		1.022

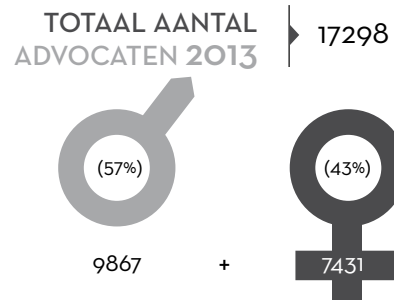

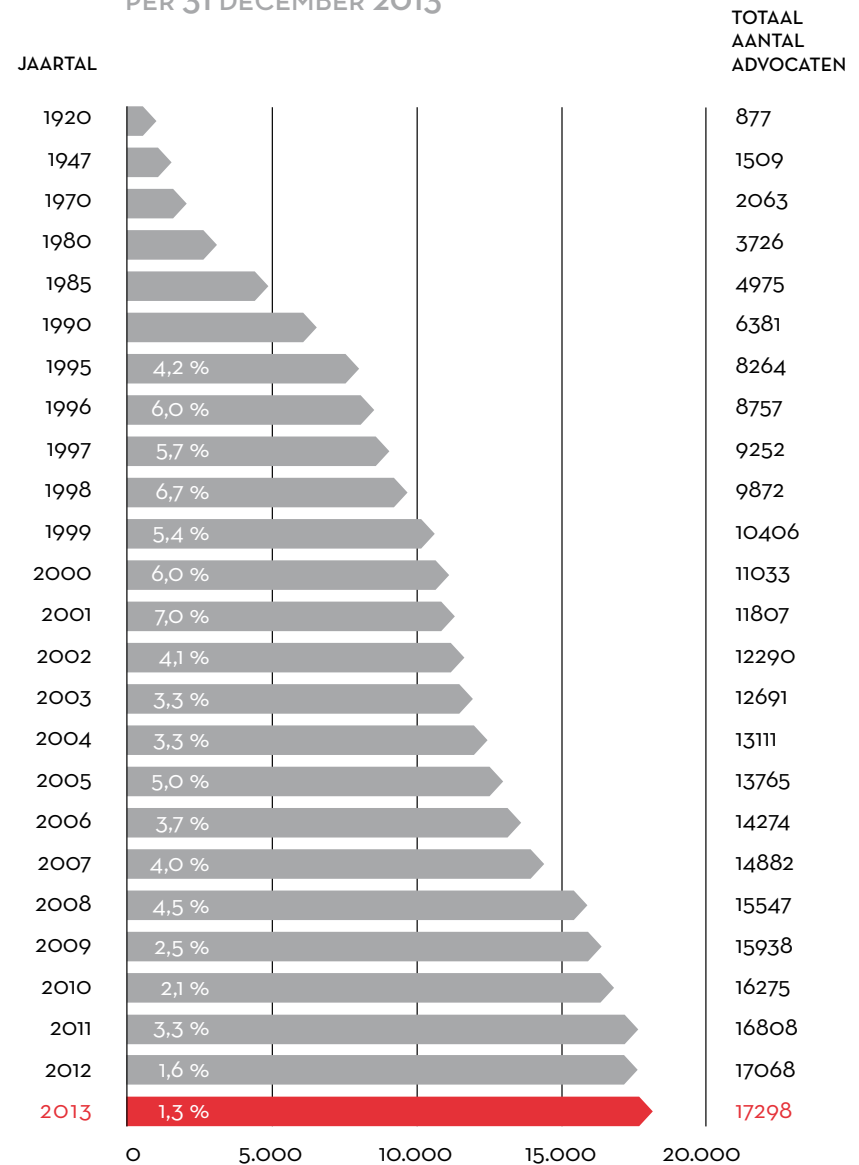
INHOUDSOPGAVE CIJFERS

- 58 Totaal aantal advocaten 2013
- 58 Groei van de balie
- 59 Aantal advocaten mannen en vrouwen
- 60 Totaal aantal advocaten per arrondissement
- 61 Aantal vestigingen van kantoren per arrondissement
- 62 Verdeling leeftijdsopbouw per arrondissement
- 63 Aantal advocaten beëdigd in 2013
- 64 Totaal aantal stagiaires 2013
- 64 Verdeling stagiaires naar leeftijd
- 65 Bezwaar en beroep
- 66 Verzoeken van advocaten en schrappingen van het tableau

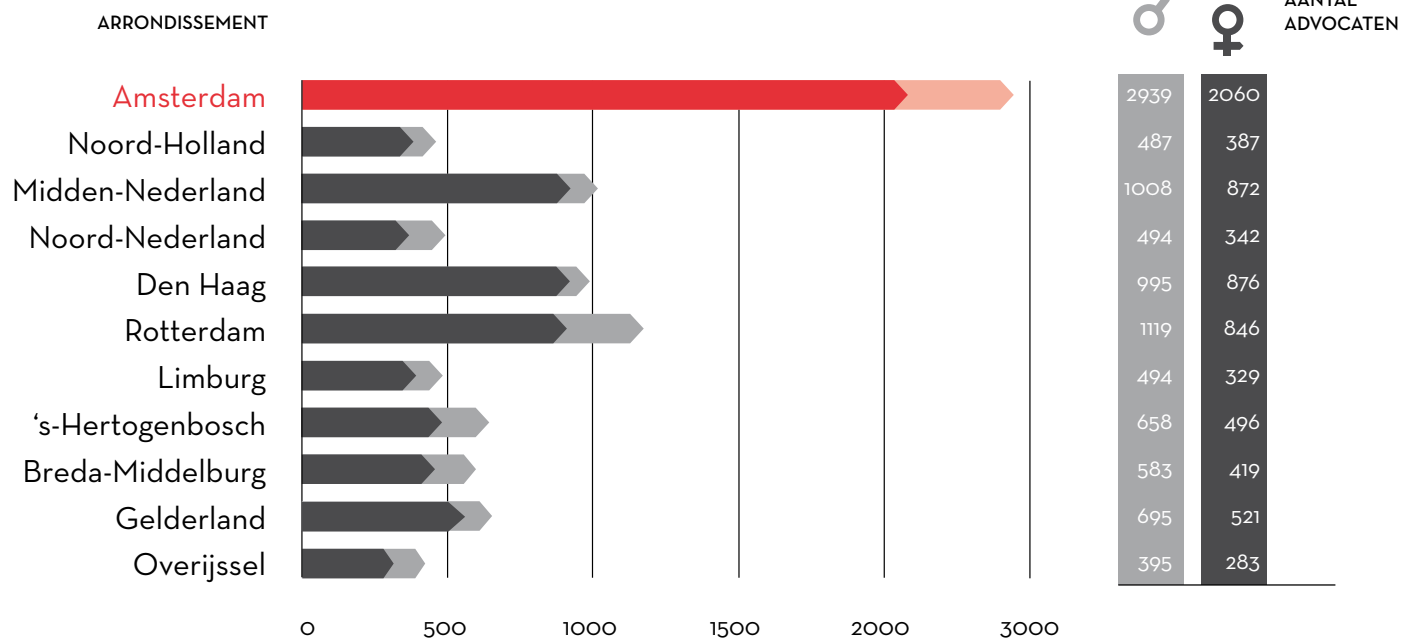
CIJFERS ADVOCATUUR

GROEI VAN DE BALIE PER 31 DECEMBER 2013

AANTAL ADVOCATEN MANNEN EN VROUWEN
PER 31 DECEMBER 2013

Totaal man advocaat in NL 9867

Totaal vrouw advocaat in NL 7431

Totaal advocaten in NL 17298

AANTAL ADVOCATEN PER ARRONDISSEMENT VERDELING PER KANTOOR
PER 31 DECEMBER 2013

ARRONDISSEMENT	ÉÉNPIITTERS	2 TOT 5 ADVOCATEN	6 TOT 20 ADVOCATEN	21 TOT 60 ADVOCATEN	MEER DAN 60 ADVOCATEN	TOTAAL AANTAL ADVOCATEN
Amsterdam	444	905	1171	586	1893	4999
Noord-Holland	161	348	304	61	0	874
Midden-Nederland	363	640	627	160	90	1880
Noord-Nederland	136	315	300	85	0	836
Den Haag	332	483	572	292	192	1871
Rotterdam	308	530	624	209	294	1965
Limburg	145	325	303	50	0	823
's-Hertogenbosch	168	386	328	200	72	1154
Breda-Middelburg	160	349	363	130	0	1002
Gelderland	239	354	335	226	62	1216
Overijssel	97	229	146	206	0	678
	2553	4864	5073	2205	2603	17298

Totaal aantal advocaten 17298

AANTAL VESTIGINGEN VAN KANTOREN
PER 31 DECEMBER 2013

ARRONDISSEMENT	ÉÉNPIITTERS	2 TOT 5 ADVOCATEN	6 TOT 20 ADVOCATEN	21 TOT 60 ADVOCATEN	MEER DAN 60 ADVOCATEN	TOTAAL AANTAL KANTOREN
Amsterdam	444	313	133	20	15	925
Noord-Holland	161	118	36	2	0	317
Midden-Nederland	363	225	69	5	1	663
Noord-Nederland	136	110	32	3	0	281
Den Haag	332	172	57	10	2	573
Rotterdam	308	187	63	6	4	568
Limburg	145	112	31	2	0	290
's-Hertogenbosch	168	130	37	7	1	343
Breda-Middelburg	160	124	40	5	0	329
Gelderland	239	121	36	7	1	404
Overijssel	97	81	17	6	0	201
	2553	1693	551	73	24	4894

Totaal aantal vestigingen van kantoren **4894**

LEEFTIJDOPBOUW PER ARRONDISSEMENT
PER 31 DECEMBER 2013

ARRONDISSEMENT	TOTAAL	LEEFTIJDGROEP							
		21 TOT 30	31 TOT 40	41 TOT 50	51 TOT 60	61 TOT 70	71 TOT 80	81 +	< 20
Amsterdam	4999	1323	1684	1139	590	237	23	2	1
Noord-Holland	874	120	265	232	177	75	4	1	
Midden-Nederland	1880	294	573	522	340	139	11	1	
Noord-Nederland	836	121	227	203	187	92	4	2	
Den Haag	1871	307	586	487	341	131	17	2	
Rotterdam	1965	450	607	465	299	134	8	2	
Limburg	823	173	235	193	131	88	3		
's-Hertogenbosch	1154	241	385	271	177	77	3		
Breda-Middelburg	1002	191	304	255	168	80	4		
Gelderland	1216	228	344	310	209	117	8		
Overijssel	678	116	212	178	127	44	1		
Eindtotaal	17298								

AANTAL ADVOCATEN BEËDIGD IN 2013

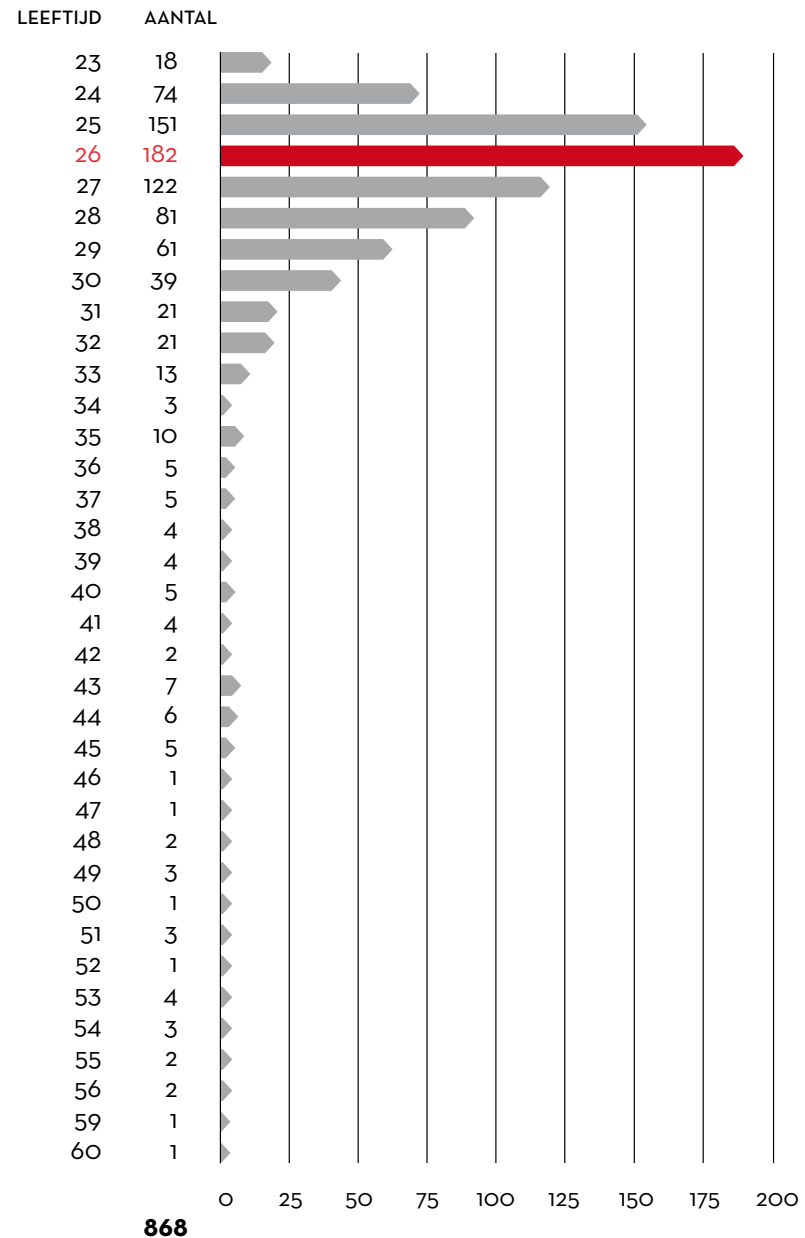
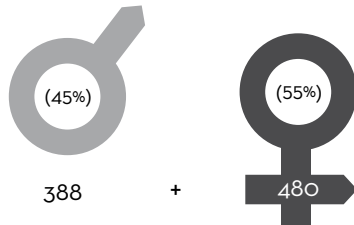
In totaal zijn er 962 advocaten beëdigd in 2013

CIJFERS ADVOCATUUR

VERDELING STAGIAIRES NAAR LEEFTIJD IN 2013

TOTAAL AANTAL
STAGIAIRES 2013

868

CIJFERS BEZWAAR & BEROEP 2013

Curatorium Beroepsopleiding Advocatuur (5)

2012 (1)	AANTAL	GEGROND	ONGEGROND	INGETROKKEN	NIET-ONTVANKELIJK	IN BEHANDELING
BEHOUD TOETSANS	1	1				
2013 (4)						
BEHOUD TOETSANS	4		1	1		2

Bezwaar Opleidingsaangelegenheden (13)

2012 (1)	AANTAL	GEGROND	ONGEGROND	INGETROKKEN	NIET-ONTVANKELIJK	IN BEHANDELING
INTREKKING ERKENNING	1			1		
2013 (12)						
INTR. ERK. ALS OPL. INSTELLING	9	4	3	1		1
DIVERSEN	3		2			

Administratief beroep (28)

2012 (5)	AANTAL	GEGROND	ONGEGROND	INGETROKKEN	NIET-ONTVANKELIJK	IN BEHANDELING
SAMENWERKINGSVO.	2		2			
EINDE STAGE	1		1			
DIVERSEN	2		1*		1	
2013 (23)						
SAMENWERKINGSVO.	5	1		2	1	1
PATRONAAT	8	1	5	2		
VERKORTING STAGE	1**					
(TUSSENTIJD) EINDE STAGE	2		1		1	
HERINTR., EXTRA OF VERMINDERING PO-PUNTEN	2	1	1			
PATRONAAT	1		1			
VRIJST. KANTOORHOUDEN PATROON	2					2
DIVERSEN	2			2		

* gedeeltelijk gegrond/ongegrond
 ** doorgezonden naar RvT

Klachtenregeling (1)

2013 (1)	AANTAL	GEGROND	ONGEGROND	INGETROKKEN	NIET-ONTVANKELIJK	IN BEHANDELING
KLACHTENREGELING	1		1		1	

Diversen (3)

2012 (1)	AANTAL	GEGROND	ONGEGROND	INGETROKKEN	NIET-ONTVANKELIJK	IN BEHANDELING
ART. 9J LID 7, HVD	1		1			
2013 (2)						
ART.8 LID 3 ADVOCATENWET	1		1			
BEZWAAR AVV	1				1	

Rechtbank (14)

2009 (4)	AANTAL	GEGROND	ONGEGROND	INGETROKKEN	NIET-ONTVANKELIJK	IN BEHANDELING
AR IS 3E BELANGHEBBENDE	4	1				3
2012 (3)						
CURATORIUMZAKEN	1		1			
ART. 8 LID 3 ADVOCATENWET	1		1			
ZELF VOORZIEN IN ADM. BEROEP DOOR AR	1		1			
2013 (7)						
CURATORIUMZAKEN	1				1	
SAMENWERKINGSVO.	2			1		1
EINDE STAGE/VOORL. VOORZ.	2		2			
INTREKKING ERKENNING OPL.	1					1
DIVERSE	1					1

Raad van State, afd. Bestuursrechtspraak (5)

2011 (1)	AANTAL	GEGROND	ONGEGROND	INGETROKKEN	NIET-ONTVANKELIJK	IN BEHANDELING
PATRONAAT	1		1			
2012 (2)						
CURATORIUMZAKEN	1	1				
AFGIFTE STAGEVERKLARING	1	1				
2012 (2)						
CURATORIUMZAKEN	1	1				
AFGIFTE STAGEVERKLARING	1	1				

CIJFERS VERZOEKEN VAN ADVOCATEN EN SCHRAPPING VAN HET TABLEAU 2013

Aantal

Art. 12-ontheffing verblijf in het buitenland	79	75 afgehandeld 4 nog in behandeling
Vrijstelling onderwijs beroepsopleiding	18	individuele verzoeken, daarnaast ontvingen stagiaires van de Brauw en de LFS een collectieve vrijstelling
Toelating compactcursus	27	1 afgewezen
Behoud Toetskans beroepsopleiding	47	10 afgewezen
VSO-vrijstelling	13	3 afgewezen
Schrapping vanwege het niet behalen van de certificaat beroepsopleiding binnen 3 jaar	41	vooraankondiging
	10	geschrapt
EU		Beroepskwalificatie: 4, allen nog in behandeling proeve niet afgerond
		Vestiging: 7
		Morgenbesser: 5, 3 nog in behandeling, proeve nog niet afgerond.

Colofon

Redactie en eindredactie
Nederlandse orde van advocaten

Concept en design
X11 Creatie, Danny de Neef, Rijswijk

Fotografie
Gerhard van Roon, Den Haag